

תשורה

משמחת הנישואין של

שמואל ובריינא שיחיו

קארף

בדר"ח אד"ר ה'תשפ"ב

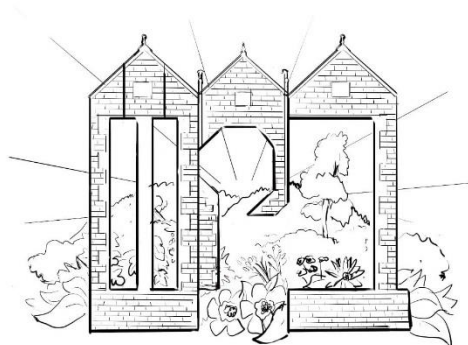

תשורה

משמחת הנישואין של

הרה"ת שמואל ומרת בריינא שיחיו

קארף

בדר"ח אד"ר ה'תשפ"ב

פתח דבר

לזכרון טוב, יום כלולת צאצאינו החתן התמים שמואל שיי' עם ב"ג הכלה מ' בריינא תי', הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק – מיוסד על ההנהגה בעת שמחת הנישואין של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א – בתשורה המוסגרת בזה.

*

התשורה כוללת:

א) שער המשפחה – (1) מכתבים יחידות ומענות לסב החתן הרב פנחס קארף ע"ה; (2) מכתבים לסב הכלה הרב שלום דובער שיי' מאצקין; (3) מכתב לסב הכלה ר' יצחק אליהו קאסאווסקי ע"ה; (4) מכתבים ומענות לאבי זקנתו של החתן הרב מרדכי דוב אלטיין ע"ה; (5) מכתבים לאבי זקנו של הכלה ר' פריץ מאצקין ע"ה.

ב) שער הגהות – (1) שיחת ש"פ עקב תשי"א; (2) השמטה משיחת ש"פ ראה תשי"ד; (3) שיחת יו"ד שבט תשט"ו; (4) כתבה בבטאון חב"ד; (5) שיחת ש"פ משפטים תשמ"ה בענין "מטבע של אש" (הגהה ראשונה. חלקו נתפרסם אשתקד ע"י "מפתח" וכאן מובא בשלימותו באדיבותם, וזכות הרבים תלוי בהם).

ג) שער הסיפורים – לקט סיפורים ואמרות מרשימותיו של הרב פנחס קארף ע"ה, מתוך השיעורים שמסר באהלי תורה מתיבתא.

ד) שער מכתבים באנגלית – חלקם מארכיון משפחת אלטיין, וחלקם באדיבות פרויקט Rebbe Responsa (פרויקט לאיסוף וריכוז כל מכתבי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בשפת האנגלית), וזכות הרבים תלוי בהם.

יצוין שרוב החומר בתשורה זו מתפרסם בזה לראשונה.

*

ויהי רצון, שתיכף ומיד "ישמע... קול ששון וקול שמחה" האמתי, כאשר "נזכה זעהן זיך מיטן רבי'ן", בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, תיכף ומיד מומש!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

משפחת מאצקין

משפחת קארף

בדר"ח אד"ר, ה'תשפ"ב
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א
ברוקלין, נ.י.

התשורה שחולקה בעת חתונת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

קצו ה'ת

שלוז וברכה

אברהם סוק, זיוז כולת קבת הבלת הגמוללה ג'
 ח' עסקא תמי עז בג' התמן הרי ג' גמנו ועצנו ס' העט
 הגה אכרה את כל הנשליז חלק דשגמל אדקנו, גקרוז
 גמחוק, קתפורה גמסגרת קרה. העתק גבתך כתף יד
 קבשו טו הוד כק אדגור אאזגור, אגינו הראשון, רדנו
 הקבולו ג'קוקלה נקלג זיע, אקרי סגולה יה' אט גלי דג' אט
 גקפס עק גסר. כתוככי ידינו אנט, ד' עליה יאז, זכ
 גתגדי תורה יאז.

קשתה וברכה

ישיבה - תוצבי-תג'זי ד'זקאווסט'
 ג' ד' כסלו, תפ"ס, ווארטא.

פרשת זבתך יקרה יג הוא, כי היחס בין המסידיז
 געגריהז געט הייאז הי' געלי כרה, אשר דאמת האסקות
 טא אנט גמלנע חוו קדושת אדרכייז געלי תורה געליז החסידי
 דעת אכרת אריי עז געגריהז גאנען (הוסיף אכרת דערקדי
 גמנע אנט גראפע ענד רכנס קוקלה המסידי ד' גאיר הי' ר'אל
 נע אשר כחטה טה שני (תקנת - נו לערך) עטל
 נהטעלן דקר הגאת שונו והאסקת המיא תעק המסידי רג
 נע גייש טו העערייז יוצא דודניז יוצאיש גלז כואז, גרוז
 העגישות שסאלו, נע המסידי געדנ נע
 גאוט געזג שח רפנע הגדול איהז ציר גומג, אאר
 הוצק אדכיי, אהל המנו טיט ע' חלג, וזאת היא עזבת אנט
 זביגת אדמ דרטות, גנזן אהקתו יוצאת ית, חקא פ'א
 זכ טיפין קפוק'הרות שדות גאהדת ט טראל אטנה
 וסלז כבוד אקטי אדא כאקרי יע'קע געזעט עזין גיה ד' אטר
 נאה ע' גוינע גקנעט נע וואה החול געה אד ד'
 וקתדש אולו גשנה גהיא שח רדנע הגדול גענע
 זה אהמסידי ל' גטה נע.

אשר נתן לך ה' אלהיך לזכות ובעצתך יצאך מן הארץ הזאת אל הארץ הזאת. ואת הארץ הזאת נשבע ה' אלהיך לאבותיך לאמר לא יצא את בני ישראל אל הארץ הזאת. ואת הארץ הזאת נתתי לכם בארץ זבת חלב וסוף. ואת הארץ הזאת נתתי לכם בארץ זבת חלב וסוף. ואת הארץ הזאת נתתי לכם בארץ זבת חלב וסוף.

אשר נתן לך ה' אלהיך לזכות ובעצתך יצאך מן הארץ הזאת אל הארץ הזאת.

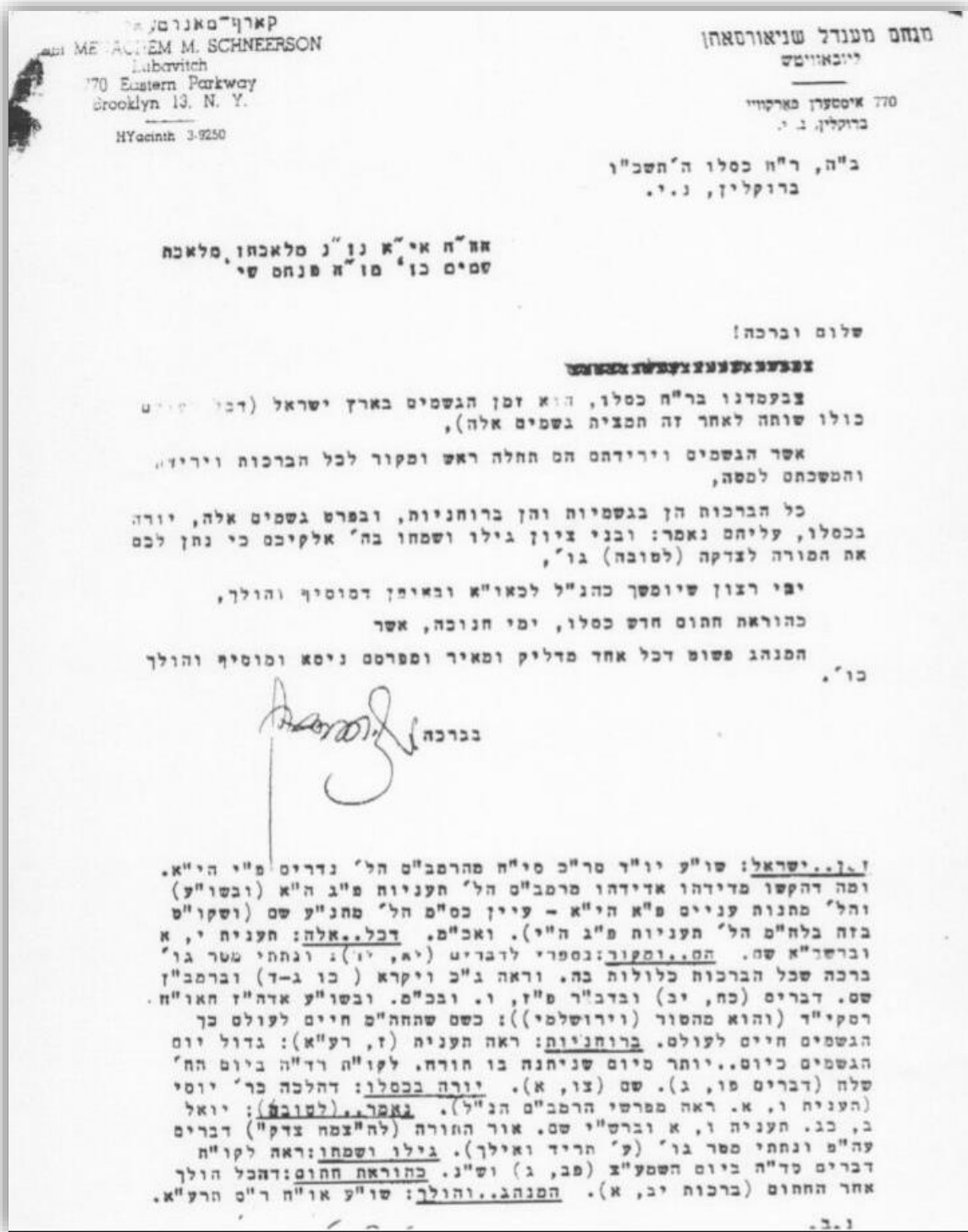
אשר נתן לך ה' אלהיך לזכות ובעצתך יצאך מן הארץ הזאת אל הארץ הזאת.

אשר נתן לך ה' אלהיך לזכות ובעצתך יצאך מן הארץ הזאת אל הארץ הזאת.

המכתב הוא יתבת (מחזיק) בעבר לוחי הוא המנזר הרות קדיש, ג'ת טב, די קדיש של הרב ח'ק אנצוויר, אדמו"ר וראשוני רבנו תהיל ועוללותו נכניש דיעי.

שער המשפחה

(א) מכתבים יחידות ומענות לסב החתן הרב פנחס קארף

קארף - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway

Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 אימפערן פארקוויי

ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ב' סיון חשל"ב

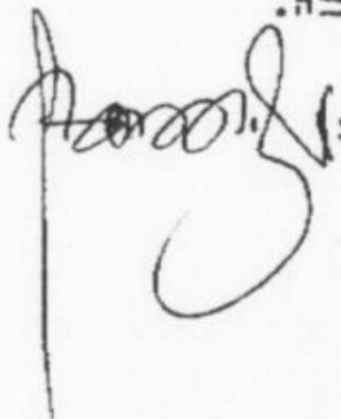
ברוקלין, נ.י.

ה'ה"ח אי"א נו"נ מלאכחו מלאכת
שמים וכו' סוה' מנחם שי'

שלום וב רכה!

כמענה על הודעתו אשר נולד להם בן
לבזל טוב,

נה יה"ר מהשי"ת שיכניסוהו לבריחו
של אברו אבינו, ונזם שיכניסוהו לברית כן
יכניסוהו לחורה ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו
ביחד לו וב' תי' סחוך הרחבה.

בברכת מזל טוב

יחידות ומענות להרב פנחס קארף

כפי שנרשמו על ידו במכתבים לידידו הרב שמואל לו

א

בשנים הראשונות בערך בבואי לארה"ב . . בהכנסי על יחידות כפי הדרכת החסידים כתבתי כל מה שעבר עלי בערך ובעיקר בענין הביטערע ענינים וכשקיבלתי מענת אדמו"ר שליט"א ולדוגמא כמו על ענין הראי"י "אז מי חאפט זיך אז מ'קוקט וואו מען דארף ניט וועסט דו טראכטן די פאר קאפיטלאך תהלים און די פאר משנה'ס משניות און די פאר פרקים תניא" . . .

ב

בחורף שנה זו [תשכ"ג] קבלתי מענת כ"ק אד"ש על שאלתי בענין סדר וכו' וזהו נוסחה:

זמני התפלה כו' הרי קבועים בשו"ע

" העבודה בישיבה –

הרי קבועים ע"פ סדרי הישיבה,

ובהזמן שבנתיים – כפי הדרישה בהענין

שאין כל העתים שווים

והעיקר – להשתדל שלא לבטל זמן – ושמחה (ע"פ

המבואר בתניא) מסייעת להצלחה בהנ"ל

ג

אור ליום ועש"ק פי' ואתחנן [תשכ"ג] . . . שאלתי מכ"ק אד"ש אם להחליף הדירה, ובמענה מחק את המילה אם אח"ז כתב או לקנות בית . . .

(ב) מכתבים לסב הכלה הרב בערל מאצקין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ל' לחודש שבט, הוא
ר"ה אדר ראשון,
ה"חש"ל. ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו
מו"ה שלום דובער שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב מצד מצד מאז.

בהתחלת התקופה דעשרים שנה ומעלה מעת ההסתלקות-היולול של
כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו,

שלאחרי הסתלקות - בכלל "נקל מאד לתלמידיו (כולל כל ההולכים
בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו") לקבל חלקם מבהי" רוח רבם העצמיות
כו' ולא זיום בלבד" "הואיל ואינה בחוץ כלי ולא בבחי" מקום גשמי".

וכעבור עשרים שנה ומעלה - הרי אמחז"ל דמבן עשרים שנה מוכר
בנכסי אביו (ואמחז"ל: התלמידים קרוים בנים והרב קרוי אב),

וע"פ ביאור רבנו הזקן במחז"ל זה - מובן, אשר מאז מיתוסף
בחיות וברצון ובהענוג ובמעשים טובים הבאים עי"ז,

ה"ז דרישת השעה ושעת הכושר לעשות חשבון צדק מכל הפעולות במשך
העשרים שנה מעת ההסתלקות, פעולות בהתאם לדרישות בעל ההיולול בחיים
חיותו בעלמא דיין, ובכל שלשת הקווין עליהם העולם

- עולם כמשמעו ועולם קטן זה האדם -

עומד: תורה ועבודה (-זו תפלה) וגמילות חסדים (מצות),

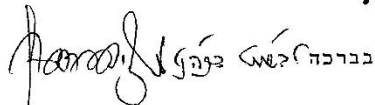
על מנת - להשלים את החסר ולהוסיף ולהעלות בהף מכאן ולהבא,

מחחיל בעסק בתורה (נגלה וחסידות) - בהקדמת עבודת התפלה - ומסיים
במעשה המצות, מעשים טובים ומאירים,

ובכל אלו - מתוך מסירת נפש (הוא הרצון) ומתוך שמחה וחיות ואור
הסידותיים.

ויהי רצון שיבוא כהנ"ל בפו"מ ובהצלחה רבה ועד שיראו במוחש -
בלשון בעל ההיולול:

אשרנו מה טוב חלקנו בעבודת הלב ומה נעים גורלנו בעבודת המוח
ומה יפה ירושתנו לראות ולהרגיש האלקות בכל דבר ולהשלים הכוונה
העליונה לעשות לו ית' דירה בתחוננים.

בברכה

נ.ב. ז"ע נחבל מכתבו ממוצש"ק חרומה (והמצו"ב) יהיה לטי"ח רצון
היה"ה רש"ה ע"ה וי"ט.

-ב-

ל' לחודש. ראשון: ראה טושו"ע אה"ע סקכ"ו ס"ו. דעשרים שנה: יו"ד שבט תש"י-
 חש"ל. להעיר מירוש' סוטה פ"א ה"ח. ההסתלקות: לשון הקדמת - בני הגאון המחבר
 ז"ל - להשו"ע דאדמו"ר הזקן בנוגע לפטירתו. ויל"פ עפמ"כ (בח"א ס"פ ויקהל)
 דהמשכה וגילויי בבחי' רוממות נק' אסתלק. והרי עפמ"כ באגה"ק (הובא בפנים)
 לאחר ההסתלקות מקבלים מבחי' העצמיות כו". ועוד שם דיש עוד בחי' שאינה
 מהלבש כו' רק כו'. הילולא: ראה ד"ה להבין ענין לג בעומר (תו"ח ס" שמות).
 להבין ענין הילולא דרשב"י, תרע"ח. ועוד. נקל מאד. גשמי: אגה"ק לאדמו"ר
 הזקן ב"י לסי' זך. בדרך. מדרכיו: שם סי' זך. אמחז"ל ולמכור: גסין סה, א.
 ב"ב קנה, א. ואמחז"ל התלמידים: ספרי ואתחנן ו, ז (הובא בפרש"י שם). ביאור
רבנו הזקן: לקו"ת במדבר (ב, א) ומבאר שם מש"כ בע"ח שכ"ד (ראה דרושי הצלם
 בסופו). וראה ג"כ ביאורה"ז ואוה"ת ר"פ ח"ש בביאור "עשרים שנה". ובלקו"ת שה"ש
 (לה, ג): כ" ר"ח כתר, וכן עשרים הוא גימט' כתר. בתיות וברצון ובתענוג: ראה
 לקו"ת (במדבר שם) החכמה תחי' ואח"כ ההעלאה לרצון העליון, חי' יחידה. ובמעשים
טובים הבאים עי"ז: ראה שם: כל המסתעפים ממנו. ולהעיר אשר "תכלית הכוונה הוא
 שיהי' הגילוי דחי' החיים בהחיים והעולם" (המשך יו"ט שר"ה שחל להיות בשבת
 ה'תש"י, סיום אות כ). חשבון צדק: נוסף על שבסיום כל תקופה צ"ל ממאריש
 דחושבנא (בקשעהמ"ט - בסוף היום. לפני ר"ה - בסוף השנה ועוד) - י"ל דישנה
 שייכות מיוחדת כיון שקשור בהסתלקות כו' - עפמ"כ ברמב"ם יפשפש במעשיו
 ויחזור בחשובה (הל' אבל ספי"ג) - אלא שרשב"י ודכוותי' שרצו שיהי' זה
 באופן ד"יום שמחתי" (ל' פע"ח שכ"ב פ"ז) - ה"ז מתוך שמחה (וע"ד תשו"ע).
הקווין. עומד: אבות פ"א, מ"ב. נתבאר בד"ה וירא ישראל, תרכ"ז. ובכ"מ.
ועולם קטן זה האדם: תנחומא פקודי ג. ת"ז תס"ט (ק, ב). בהקדמת עבודת
התפלה: טושו"ע או"ח סקנ"ה. ועיין רש"י ד"ה סמוך ברכות (ה, ב) ולקו"ת ברכה
 (צו, ב) וראה קונטרס התפלה פ"ט. ובכ"מ. מעשים טובים ומאירים: ראה תו"א (צ, ג).
מסירת נפש (הוא הרצון): תו"א (לו, ב) ובכ"מ. וידוע מא' של "הבעש"ט נ"ע
 דבמקום שהוא הרצון של הנברא שם הוא כולו" (ד"ה רפאני, תרח"ץ. ס" הקונטרסים
 ע' 818). שמחה וחיות ואור: בינה חכ' כתר - כידוע. אשרנו. בתחתונים: סד"ה
 אשרנו, ה"ש"ה. עבודת הלב. המוח. האלקות בכל דבר: ולהשלים הכוונה: תפלה,
 תורה, מצות - ג' קווין - מסירת הרצון. ולהשלים הכוונה: ראה אור תורה להה"מ
 פ' תרומה. דירה בתחתונים: ראה חניא פל"ו.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסמערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב,
פ"ק חקו את תרומתי,
ראשון דר"ח אדר, ה"תשל"ה.
ברוקלין, נ. י.

הנהלת צעירי אגודת חב"ד-מאנטרעאל

ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!
ה'תשפ"ב
המכתב/נתקבל ונת"ה

ובעמדנו בר"ח אדר, ומיוסד על מאמר חז"ל אין מזרזין אלא המזרזין -
הזמן גרמא לזרז על כל הענינים השייכים לימי הפורים הבעל"ט לפרטיהם,
ובמיוחד - בחלק השייך לחינוך, ובסגנון חז"ל - שהגדולים מוזהרים על הקטנים,
כולל ג"כ - ההשפעה על הזולת והסביבה הקרובה והרחוקה לקיים ולעשות
במילואם ובשלימותם כל עניני פורים בימי הפורים,
אשר כ"ז דורש זמן והכנה ופעולה - עכ"פ מתחיל מראש החודש,
וכמפורש השייכות וקשר דפורים להימים שלפניהם ועד לראש החודש -
במקרא מלא שבדר הכתוב: והחודש אשר נהפך להם גוף לשמחה גוף ליום טוב
(לא - ובחודש) - כל החודש.
והרי מענינים העקריים דפורים הוא קירוב הלבבות - לבבות דכל בני"י,
דאיש ורעהו, דעשיר ואביון ועד לכל הפושט יד וכו",
ומודגש זה בקביעות דשנה זו די"ד באדר - חל ביום שהוכפל בו כי טוב
- טוב לשמים ולבריות גם יחד,
וכידוע פ"ק השם בריות - שזהו כולל גם ואף הרחוקים כו" שלכן נקראים
בשם בריות בעלמא.
ויה"ר אשר יעשה כאו"א מאתנו בתוככי כלל בני"י בכל האמור ומתוך שמחה,
ובפרט שבכלל נצטוונו משנכנס אדר - להרבנות בשמחה.
וכיוון שציווי זה (כשאר ציוויי התורה) הוא גם לשון הבטחה - תהי' השמחה בריוני והטוב בריוני והשלום בריוני -
כי בכל הדברים הבלתי רצויים יקויים ונהפוך הוא גוף ויהי' אך טוב לישראל - בטוב הנראה והנגלה.
וכמו שליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר (בכל הפירושים) בימים
ההם בזמן הזה - כן תהי' לנו.

בברכה
ה'תשפ"ב

(ג) מכתבים לסב הכלה ר' יצחק אליהו קאסאווסקי

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מוחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
3rd of Nissan, 5721
Brooklyn, N. Y.

Mr. & Mrs. Yitzchok Kosofsky
5628 N. Kimball Ave.
Chicago 45, Illinois

Greeting and Blessing:

After the long interval, your letters and enclosures were received, in which you write about the progress which has been made in Yiddishkeit in Chicago, especially in the matter of Yiddish milk, etc.

For me, at a distance, it is difficult to express an opinion on a situation which depends on various aspects and details which you could not fully enumerate in a letter. Therefore, it would be well for you to consult with your friends locally, to whom you could explain all the pertinent details, and with whom you could make a survey of the situation regarding existing and potential users, etc. As far as I can see from your letter, you are the only one engaged in this business, and, therefore, given the proper organization there should be good prospects, not only spiritually but also materially, especially as the circle of observant Jews has been widening in recent years, and consequently also the circle of potential users of milk products under strict Jewish supervision.

I trust that the condition of Mrs. Kosofsky has improved and is improving steadily. Inasmuch as we are approaching the Festival of Pesach, for the preparation of which so much depends on the housewife, may G-d grant you good health, and may G-d grant you and yours a Kosher, happy and inspiring Pesach.

Hoping to hear good news from you, and

With blessing *m. Schneerson*

(ד) מכתבים ומענות לאבי זקנתו של החתן הרב מרדכי דוב אלטיין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין נ. י.

ב"ה. י"ז חשוון ה'תשי"ד
ברוקלין

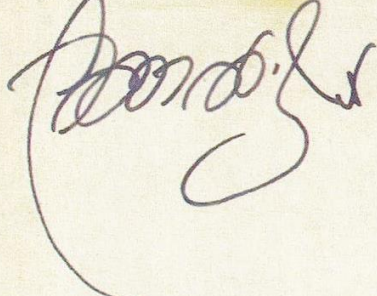
הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ
עוסק בצ"צ וכו' מוה"ר
מרדכי דוב שי

שלום וברכה!

מכתבו נחשב.

ובימי מגולה אלו, ימי הגאולה של
כ"ק מו"ח ארמו"ר וצוקלחה"ה נבג"מ זי"ע, ראש
ישראל,
יצליח השי"ת את כאו"א שיהי' בחור
ריש גומא או"ל.

אשר סכאן ולהבא יתקטנו ויבטלו
המניקות בעבודת המצח הייחודית בכלל, ובהחזקת
והרחבת הענינים והמוסדות שבחם עמל ויגע ל"ק
מו"ח ארמו"ר במרמ. ונלכה באורחותיו נס"ו.

בברכה

אלטיין - ברונקס

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"א אדר השכ"ד
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ מלאכה
מלאכה שמים וכו'
מוה' מרדכי דוב שי'

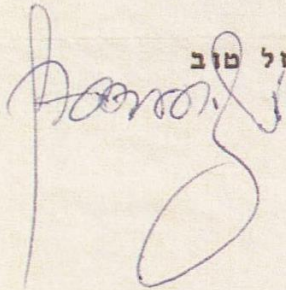
שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן
חתונה בחו"מרה חנה רבקה הי' עם ב"ג שי'
בשעה טובה ומוצלחה,

הנני בזה להביע ברכתי ברכה
מזל טוב מזל טוב ושחיה' בשעה טובה ומוצלחה
ויבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי
החורה והמצוה כפי שהם מוצרים במאור שבתורה
זוהי חורה התסידות.

זהו וזוג' הי' ירוו מהם ומכל
יו"ח שיהיו רוב נחת יהודי אמיתי, נחת חסידותי.

בברכה מזל טוב
מזל טוב

מענות קודש

להרב מרדכי דוב אלטיין ע"ה

א

[מוצש"ק ויצא, י"א כסלו, תשכ"ג]

מענה להרב מרדכי דוב אלטיין על מכתבו בקשר לשידוך עבור בתו (זקנת החתן) חנה רבקה (מהעתקה):

אזכרה על הציון

מובן שבכל הנ"ל קדימה להצעות שהן אין חוששים להם כן מובן שאין חפזון כו'.

ב

[אדר]

מענה להרב מרדכי דוב אלטיין על מכתבו בעניני רפואה (מהעתקה):

אזכיר עוד הפעם על הציון

תהא רפואה שלמה וקרובה

וב' אדרים מסייעים ויבשר טוב

ג

[בסמיכות לכ"ד טבת]

מענה להרב מרדכי דוב אלטיין (מהעתקה):

בקשר ל"באנקעט", כתב:

(1) אזכיר על הציון

בקשר לכ"ד טבת, כתב:

(2) איזה דבר חדש ולעורר את כל התלמידים ואת כל הרמים נכון במאוד. כן נכון – להוסיף בידיעות והלכות הצריכות. כן נכון שיעורר גם שאר א"ת (ותו"ת ג"כ שממנו יראו וכן יעשו וכל המזכה את הרבים וכו').

(3) בודאי בבקר (שלא יבלבל הבאנקעט תו"ת)

(4) אזכיר על הציון

ד

מענה להרב מרדכי דוב אלטיין (מהעתקה):

מפני מה לא כתבו כלום ע"ד האלומני במשך כל הזמן

בכל אופן לא תהי' ביום א' בערב

ה

מענה למרת רחל דוואשא אלטיין (מהעתקה):

[1] על שאלתה אם לקבל המשרה, כתב:

באם תביט על זה לא כעל יסורים ח"ו, אלא כפי שהוא באמת – עבודת הק'] Should accept it (לקבל זאת)) וד' יצליחה

[2] על תיבת "Possible" (אפשרי), כתב:

ואף תלוי ברצונה

ו

שתי מענות להרב מרדכי דוב אלטיין בקשר למסחר האתרוגים (מהעתקה):

[א] בכל כיוצא בזה – צריך להיות בפני רב שאז אין מקום לטענות אחרי זה וקל להבין

אזכיר על הציון

[ב] לא אמרתי כלום בגוף הענין של האתרוגים כי אם רק לראות כתב מרב שזהו בסדר בנוגע להנ"ל ולחמותו תחי'

ז

מענה להרב מרדכי דוב אלטיין על מכתבו בקשר לטיפול רפואי (מהעתקה):

קרוב לודאי שיגרום לעבודות ביום שלאחר זה – היינו בש"ק – דכמה וכמה מהסטעף שחלק חשוב מהם מבנ"י, ואולי רובם (מהרופאים והעושים הבחינות)

וקרוב לודאי שמבין הבוחנים (שעפ"י הסדר עושים כמה מהם למחרת הכניסה (יראו ברור שזהו יהודי וכו' וכו')) ולכן כדאי להשתדל שתהי' הכניסה ככל היותר מרוחק מיום הש"ק (ידוע שהטפול בבית הרפואה כאן בוויקענד – רשלני וד"ל).

ח

מענה להרב מרדכי דוב אלטיין (מהעתקת המזכיר):
א "הכשר" אויף א טריפה'ן אָרט זה אסור באיזה תנאים שיהיו.
אבל באם אין הענין כן – כדאי להמשיך

ט

מענה להרב מרדכי דוב אלטיין בקשר לדירה (מהעתקה):
בטח זהו ג"כ רצון עקרת הבית זוג' תחי'
ויהא בשעה טובה ומוצלחת
ואזכירו על הציון

(ה) מכתבים לאבי זקנו של הכלה הרב פרץ מאצקין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מוזם מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

SECRETARIAT מזכירות

ב"ה, א' אדר א' ה'תשי"ד
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח וו"ח אי"א, נו"נ עוסק בצ"צ
וכו' מוהר"פ שי,

שלום וברכה:

כ"ק אדמו"ר שליט"א קבל מכחבו מכ"ט שבת,
מוסג"פ העתק מכתב לנשי ובנות חב"ד, שהאוריגינאל
שלו נשלח ע"ש הרב קריימער שי', כפי שנהגו עם המכתב
הקודם.
מכתבים כאלו נשלחו ג"כ לטורונטו וקליזולאנד.

בכבוד וברכה

מזכיר

מאצקיין - מאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-8250

מנחת מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

כ"ה, א' אדר הש"כ
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה' פרץ שי'

שלום וברכה!

כמענה למכתבו מכ"ז שבט, עם המצורף אליו.

כעה רצון יזכירו אח כל אלו שכותב אודותם, על
הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נכג"מ זי"ע,
ויהי רצון שכשם שכתב הבקשה, כן יבשר טוב בזה,

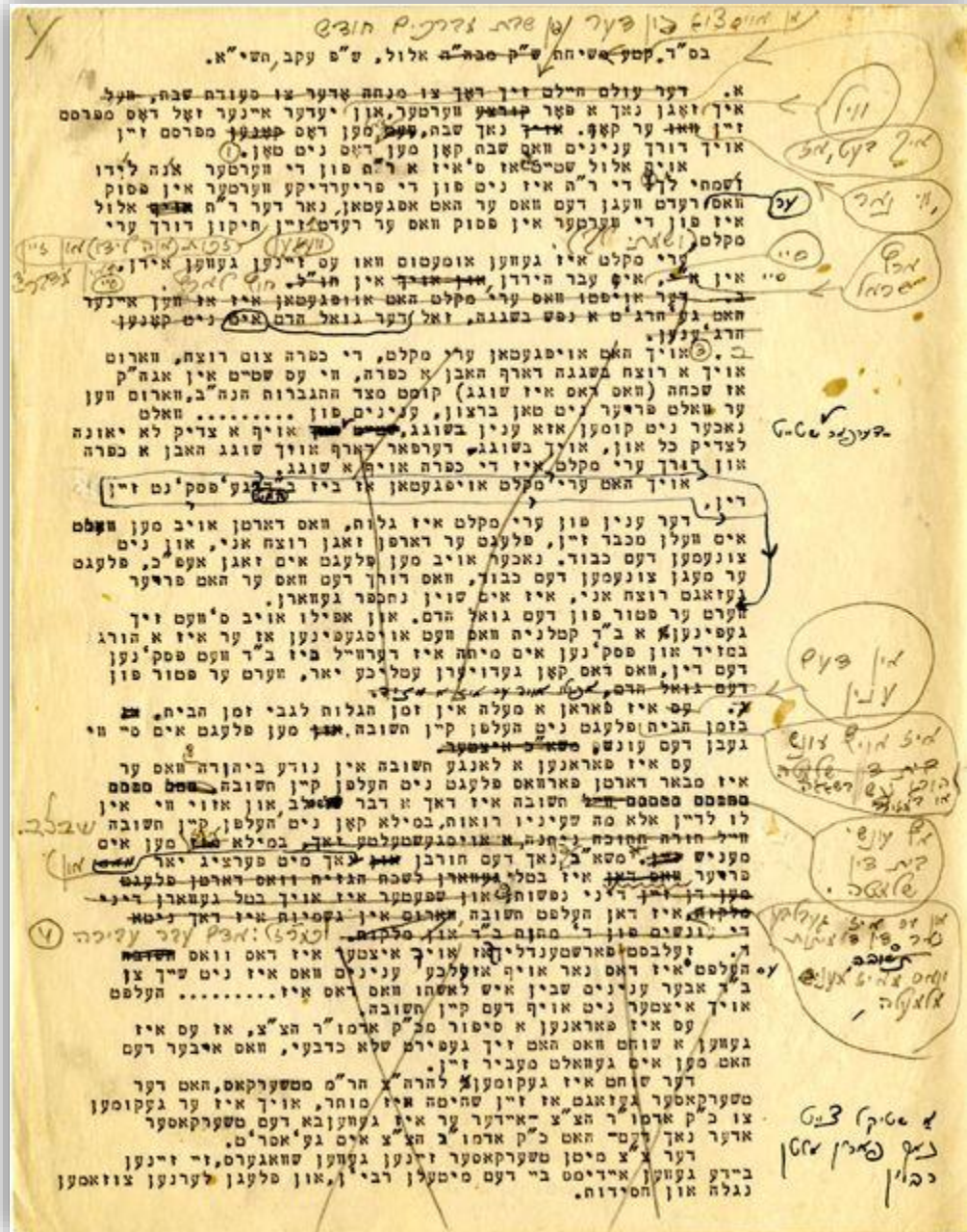
וכפרט אשר נמצאים אנו כחדש אדר, חדש ההצלחה
לכני ישראל ועניניהם בטוב הנראה והנגלה, וכידוע המעלה דפוקים
לגבי חנוכה (ראה ט"ז לשו"ע או"ח סי' עתר סק"ג, הקדמה לשערי
אורה), הרי גם כהנ"ל יהי' עד למטה מעשה ספרים, מנפש ועד בשר.

כברכה לבשו"ט

שער הגהות

(א) שיחת ש"פ עקב תשי"א

בס"ד. קטע צו אן אויסצוג פון דער שיח(ת)[ה] פון שבת מברכים חודש שייק מבה"ח אלול, ש"פ עקב, תשי"א.

א. דער עולם היילט זיך דאך צו מנחה אָדער צו סעודת שבת, וועל איך וויל זאגן נאך א פאָר קורצע ווערטער, און איך בעט, אז יעדער איינער זאָל דאָס מפרסם זיין, ווי נאר וואו ער קאָן. אונד נאך שבת, וועט זאל מען דאס קאָנען מפרסם זיין אויך דורך ענינים וואס שבת קאָן מען דאָס ניט טאָן. און זאגען בשמי אדער ניט בשמי¹ – ווי עס איז מער תועלת פארן פרסום, און דער עיקר פאר דעם קליטת הדברים, אז די רייד זאלן צוגענומען ווערן:

אויף דעם איז אין באשטימטע ערטער בעסער אז מ'זאל ניט וויסן אז עס קומט

ויף אלול שטייט² אז ס'איז ר"ת פון די ווערטער אינה לידו וישמתי לך (שמות כא, יג). 47 תור

* אין דער פרשה רעדט די תורה וועגן אמענשען וואס האט דערהרגעט אצוויטן ניט ווילענדיגקער הייט, לא צדה, נאר עס האט זיך געמאכט דורך ו און זי זאגט אז מוועט באשטימען אן ארט, ערי מקלט, וואהין ער זאל אנטלויפען, און אזוי ארום וועט ער ניט מורא האבן, אז דער גואל הדם, דער וואס וועט וועלען נקמה נעמן פאר די פארגאסענע בלוט, זאל עס ניט דערהרגענען – ווי עס ווערט דערקלערט בארוכה אין סדרה מסעי. און

די ר"ת איז ניט פון די פריערדיקע ווערטער אין פסוק וואס ער רעדט וועגן דעם וואס ער האט אפגעטאן, נאר דער ר"ת אונד אלול איז פון די ווערטער אין פסוק וואס ער רעדט וועגן זיין זכות (אנה לידו) און זיין תיקון דורך ערי מקלט (ושמתי לך).

ערי מקלט איז געווען אומעטום וואו עס זיינען געווען אידן, סיי אין מדבר³ סיי אין ארץ ישראל, סיי אין עבר הירדן, און אונד אין חוץ לארץ.

[כאן העביר כ"ק אד"ש קו על קטע שלם].

ב. [כאן מחק כ"ק אד"ש שלש קטעים, וכתב:] דאס איז דע וואס ערי מקלט טוען – אויף מציל זיין דעם גוף פון דעם הורג נפש בשגגה. פון היזק הגוף ער האט דאך וואס איז אבער מיט דעם תיקון הנשמה? ער האט דאך געטאן אן אונד אַגואלדיג גרויסע עברה. אמת טאקע, ער האט עס געטאן בשוגג – אבער אלע שווגין קומט דאך אונד אַנ'עונש, און זיי דארפען האבען כפרה⁴.

ווארעם באמת, ווי קומט אָ א איד טאן אַנ'עברה בשוגג? ניט נאר די נשמה, נאר אילו דער גוף פון אנאידן און תורה הירא את הוי', דארפן דאך דערפון אנטלויפען אַנ'עונש מצד זייער טבעיות.

פונקט ווי עס איז ניטט שייכות צו זאגן, אז א בהמה זאל בשוגג שפרינגען אין פייער. – און דערפאר איז דאך טאקע לא יאונה לצדיק כל און.

נאר וואס דען – ווייל די נפש הבהמית שמנוגה איז בא עם בהתגברות⁵, די בהמה שמנוגה וואס איז אין עם איז בהתגברות אָ זיין אדם, פארדעקט זי אפן אדם ונפש האלקית און זייער דערהער און געפיל, און שלעפט דעם אַיין אידן אריין טאן אַזאך וואס די בהמה ציט זיך דערצו. – און דערפאר וואס ער האט צוגעלאזען די התגברות דנפש הבהמית⁶, און על פי רוב האט נאך צוגעהאלפען דערצו דורך הנהגות לא טובות – קומט עס אַנ'עונש און ער דארף האבן א כפרה.

אזעך

און אויך דאס זיינען מתקן די ערי מקלט. דער ענין פון ערי מקלט איז דאך גלות⁷, וואס גלות מכפרת.

ג. נאך אזאך איז דא בא ערי מקלט, אז אפילו א הורג נפש במזיד העלפט עס. וכמרז"ל (מכות ט,ב) אחד שוגג ואחד מזיד מקדימין לערי מקלט. און דארטן איז ער דערווייל זיכער פון דעם גואל הדם. דערנאך ערשט איז בית דין שולחין ומביאין אותו משם לבית דין, און מען משפט עס, ושפטו העדה והצילו העדה. ווארעם און אויב מען פארמשפט למיתה אפילו איינמאל אין זיבען יאהר – ווערט שוין די סנהדרין אנגערופן חובלנית. – און ביז דעם משפט איז ער דאך, בכל אופן, זיכער. און קאן אויך תשובה טאן.

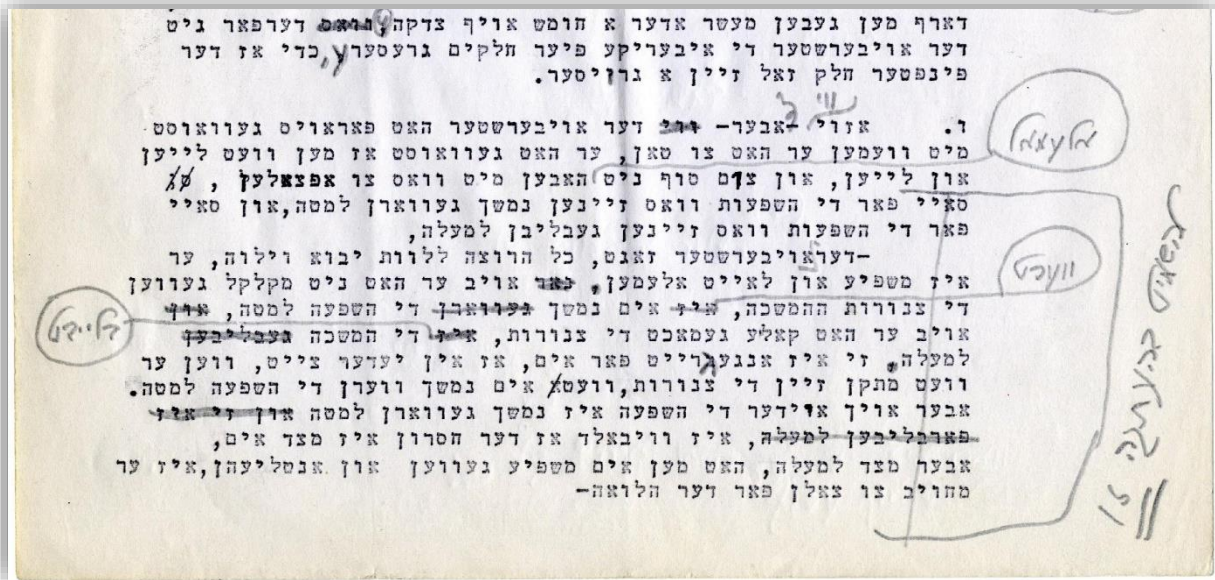
ד. אין דעם ענין עס איז פאראן א מעלה אין זמן הגלות לגבי זמן הבית. און בזמן הבית איז אויף עונש בית דין שלמטה הורג נפש בשגגה או במזיד פלעגט ניט העלפן קיין תשובה. און מען פלעגט אים סיי ווי געבן דעם עונש. משא"כ אנצטעך.

עס איז פאראנען א לאנגע תשובה אין נודע ביהודה⁸ וואס ער איז מבאר דארטן פארוואס פלעגט ניט העלפן קיין תשובה אויף עונשי בית דין שלמטה. און תשובה איז דאך א דבר שבלב, און אזוי ווי אין לו לדין אלא מה שענינו רואות, במילא קאן ניט העלפן קיין תשובה שבלב. ווייל תורה חתוכה ניתנה, א אויסגעשטעלטע דאך, במילא פון איז מען אים מעניש און.

*משא"כ פון נאך דעם חורבן און נאך מיט פערציג יאר פריער וואס דאן איז בטל געווארן לשכת הגזית וואס דארטן פלעגט מען דן זיין דיני נפשות⁹. און שפעטער איז אויך בטל געווארן דיני מלקות און עס געבליבען נאר דין ד' מיתות וואס מאיז מעניש מלמעלה, איז דאן העלפט תשובה, ווארום אין גשמיות איז דאך ניטא די עונשים פון די ד' מתות ב"ד און מלקות. וכמרז"ל אדם עובר עבירה ונתחייב מיתה למקום מה יעשה ויחי' אם הי' רגיל לקרות דף א' יקרא ב' דפים וכו'¹⁰.

[כאן מחק כ"ק אד"ש 4 קטעים]

(ב) השמטה משיחת ש"פ ראה תשי"ד

על קטעים אלו הואיל כ"ק אד"ש לציין: להשמיט בהעתקה זו
 סאיי פאר די השפעות וואס זיינען נמשך געווארן למטה, און סאיי פאר די השפעות וואס זיינען
 געבליבן למעלה,

– דער אויבערשטער זאגט, כל הרוצה ללוות יבוא וילוה, ער איז משפיע און לאייט אלעמען,
 נאך אויב ער האט ניט מקלקל געווען די צנורות המשכה, און ווערט אים נמשך געווארן די
 השפעה למטה, און אויב ער האט קליע געמאכט די צנורות, און בלייבט די המשכה געבליבען
 למעלה. זי איז אנגעגרייט פאר אים, אז אין יענער צייט, ווען ער וועט ער מתקן זיין די צנורות,
 וועט אים נמשך ווערן די השפעה למטה. אבער אויך איידער די השפעה איז נמשך געווארן
 למטה און זי איז פארבליבען למעלה, איז וויבאלד אז דער חסרון איז מצד אים, אבער מצד
 למעלה, האט מען אים משפיע געווען און אנטליעהן, איז ער מחויב צו צאלן פאר דער הלואה

(ג) שיחת יו"ד שבט תשט"ו

קמו משיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א ביו"ד בשבת תשט"ו
 תורגם ונערך לדפוס בידי הנו"ך גליצנשטיין
 "הנהגה בלתי מוגהת"

א. ישנם המקשים על הסדר מה שמתועדים ביום ההילולא, כי בגמרא ובשו"ע כתוב
 שיום זה צמים וזהו תנועה הפכה מהתועדות ושמה, ומשום כך ישנו חמ"ח מנהג
 בכמה מקומות ובכמה קהילות שצמים ביום ז' באדר ויום ההילולא של משה רבנו,
 וזהו לכאורה תנועה הפכית
 צריכים לדעת שישנם שני אופנים בקושיה:
 א) מצד הקושיא והסתירה על ענין מסוים, מוכח שהענין צריך להיות שונה
 מכפי שהוא.
 ב) הדבר ברור שהענין הוא כמו שהוא, רק שצריכים לייגע ולהבין טעמו של
 דבר, ובאם יצליח להשיג את הטעם הרי מה טוב, ובאם לאו - החסרון הוא במקשה
 עצמו, חסרון ידיעה שאינו חסרון בעצם הענין.
 שני אופנים אלה בקושיה, מוצאים בכללי הש"ס. ההבדל שבין קושיא לחיובתא.
 חיובתא פירושה שמצד הקושיא מופרך הענין לגמרי וקושיא פירושה שהענין בקיומו
 אע"פ שבגמרא אין תירוץ על הקושיא. לע
 שני אופנים אלה בקושיה, הלויים במי שהידש את ההלכה או המנהג, שבשעה
 שהמחדש הוא אדם גדול, צריכים לדעת שהקושיא היא רק מצד חסרון הידיעה הבא
 בסיבת העדר היגיעה כדבעי, כי כשיתייגע יותר יהי' אז ה"מצאה" לפי אופן ה"יגיעה"
 המנהג שביום ההילולא לע התועדות ושמה, מקורו בראשונים וקדמונים עד
 הרשב"י שיום ההילולא שלו בל"ג בעומר נקבע ליום הגיגה והתועדות ויום שאין
 אומרים בו תחנון ובפרט במקומות הסמוכים אליו, בארץ ישראל, נקבע היום ליום
 שמה.

גם בדורות מאוחרים יותר, מובא בגמרא שהיו יומא דריגלא ופירש רש"י שביום
 ההילולא היו מתאספים על ציונו של בעל ההילולא והיו לומדים בהתועדות שזהו היסוד
 התנועה של תענית לע
 ומכיון שהמנהג הזה מקורו בקדמונים, הרי מובן שהקושיא על כך היא כפי
 האופן השני, שזהו מצד חסרון הידיעה הבא מחסרון היגיעה. אך אין זה שייך לענין
 עצמו.

ב. על"פי המבואר בכמה מקומות בהבדל שבין הסתלקותו של משה רבנו להסתלקותו
 של הרשב"י, נבין משום מה מתענים ביום הסתלקותו של משה ויום ההילולא של הרשב"י
 הוא יום שאין אומרים בו תחנון ויום של שמה.
 משה רבנו, מיאן במאד להסתלק מעולם זה, הוא השתדל רבות להשאיר בעלמא דין,
 עד שהקב"ה אמר לו: "רב לך, שלא יאמרו כמה רב קשה ותלמיד מתחנן" - כמובא בארוכה
 אדות השתדלותו ובקשתו של משה ואדות הסתלקותו, בספרי, מדרש וילקוט שמעוני.
 ובהתאם לרצונו של משה לא להסתלק מעולם זה, עושים את יום הסתלקותו ליום תענית,
 בהתאם לרצונו להשאיר בעלמא דין.
 על רשב"י מסופר שנסתלק בפנים צהובות ובעת אומרו "חיים עד העולם". "חיים"
 הוא היסוד ממאצו של הרשב"י באותו יום, ולכן עושים את היום ליום שמה בהתאם לע
 לרצונו להסתלק מעולם זה וחי' אז שמה.
 וכפי המובא על ר' אברהם הלוי שהי' רגיל לאמר כל יום "נחם" ולא הניק לו,
 אולם כשאמר "נחם" בל"ג בעומר, הניקה לו ספירתו של הרשב"י משום שרצונו הוא
 שיום הסתלקותו לא יהי' קשור בענין של התעוררות דינים, הקשור בתענית כי אם
 אדרבה יום של שמה.

ג. לע
 טעם שני ועמוק יותר על כך הוא:
 סיבת המיתה בעולם הוא ממה שאדם הראשון אכל מעץ הדעת ובמילא כל ענין
 המיתה מגיע רק עד היכן שעץ הדעת מגיע, אבל לא יותר גבוה.
 זאת אומרת, שבעץ החיים הגבוה מעץ הדעת אינו מגיע ענין המיתה, כפי שאנו
 רואים שבאם אדם הראשון הי' אוכל מעץ החיים אפילו לאחרי שאכל מעץ הדעת הי' גם
 אז "וחי לעולם", רק זאת שאז הי' זה לע בלתי רצוי, משום שגם הרע הי' לו אז
 קיום, כי הי' זה אחרי החטא, אך בכח של עץ החיים להמשיך חיים נצחיים גם בנשמי
 כפי שהוא אחרי החטא.
 וזהו הענין של פנימיות התורה, אילנא דחיי, שנהגלתה על ידי הרשב"י ושחיברה
 גם עם נגלה לתורה, עד שכיום נהגלתה בכח ובדפוס, שבכח פנימיות התורה להמשיך
 חיות גם במקום כזה שישנו שם עץ הדעת ולא באופן שהוא בלתי רצוי, כי אם להפך גם
 את עץ הדעת, ענין המיתה, לחיות נצחי.
 ועל דרך המובא בזהל בסדרה השבוע, על הכתוב ויבאז מרתה ולא יכלו לשתות
 חמים כי מרים הם ויורהו הוי' עץ גו' וימתקו חמים. עץ - לע עץ החיים, לע
 פנימיות התורה ועל ידי זה ש"וישלק עץ" פעל ש"וימתקו חמים". לא שעץ הי' מתוק
 כי אם וימתקו חמים אותם מים שלא יכלו לשתותם "כי מרים הם" - מים אלה נהיין
 מתוקים בכח של עץ החיים לע, פנימיות התורה.

ולכן הרשב"י שגילה פנימיות התורה והיברה עם נגלה דתורה, שבזה בפנימיות התורה היה גדלותו משום שבנגלה הרי רשב"י זר"י הלכה כר"א אך בפנימיות התורה ה' הוא הצניזר לכך, עד שמופת הלשון "רייך שאני ובוראך יודעים כחך" ולכן הסתלקותו איננה ענין של מיתה, כי אם הסתלקותו פועלת ש"וימחקו המים" גם במקום המיתה, משום שענינו הוא להמשיך היום עד העולם.

וכך הוא גם יום הסתלקותם של הצדיקים הקשורים בפנימיות התורה, ז.א. שענינים בעולם להמשיך פנימיות התורה ולהכריח בנגלה דתורה ועם נגלה דתורה להכריח בחיים היומיומיים, במחשבה, דבור ומעשה שבכל מחשבותיו, דבוריו ומעשיו ה' ניכר שזהו יהודי הקשור עם פנימיות התורה, להסתלקותם איננה ענין המיתה כי אם אדרבה המשכת תוספת היות בעולם, במקום המיתה.

ולכן נקבע שבינום ההילולא של צדיק, עושים התועדות בכוונה להמשיך תוספת היות ותוספת אומץ בתורה ובמצות, להמשיך זאת גם בעניני הרשות, לא בענין של מיעוט חלבי ודמי, כי אם כפירוש הבעש"ט על הכתוב "כי תראה חמור" - חמור, מלשון חומר, ז.א. הגוף, זאעפ"כ "עזב תעזוב עמו" לפעול עם כחות הגוף, ובשמחה

שיהי' קדש עצמך במותר לך ועוד יותר ש"בכל דרכיך דעהו" באכילה ושתיה, שעם הענינים הגשמיים גופא לעבוד את השי"ת בשמחה.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ניגון שמה, אח"כ ניגון הבינוני, ואח"כ ניגון קודם רא"ה ואמר המאמר ד"ה באחי לגני. אחרי המאמר צוה לנגן ניגון מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) ג"ע ומכ"ק אדמו"ר מהר"ש ג"ע).

ד. בצרכי האדם יש מזון, לבוש ובית, והם שלשה סוגים כלליים. אך כולם שייכים לענין האכילה, משום שכל דבר שהוא צורך האדם הרי האדם רעב לו וכשהוא מקבל זאת הוא ממלא צרכו ורעבונו.

כתוב קנב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, במילא הנה בכדי להבין כראוי ענין בעולם, צריכים להתבונן איך הוא משתקף בתורה ובהלכותיה והיות שכל צרכי האדם וכללים בענין האכילה הרי בכדי לדעת כראוי כללות הסדר בצרכי האדם, צריכים להתבונן איך משתקף ענין האכילה בהלכות התורה, שזה נמצא בכמה הלכות, בעניני היתר ובפרט בעניני איסור. בכדי שזה יהי' שייך לדני התורה בעניני אכילה, קיימים בזה שלשה תנאים:

א) מציאות אוכל.
 ב) שהאיסור יהי' בקי ומו.
 ג) שיהי' דרך אכילה או דרך הנאה.

כשקורה אדוה דבר הנאה וחטר אחד משלשת התנאים הנ"ל, אין זה נכנס בדינים אלה.

זאת אומרת, ישנם ענינים כאלה המבטלים את האיסור, ואם כי שנשאר מציאות האוכל אך האיסור יורד. ישנם ענינים הפועלים עוד יותר עמוק ומבטלים מציאות האוכל בכלל. אך ישנו גם שזהו מציאות של אוכל וגם האיסור בקי ומו זאעפ"כ באם האדם משתמש בו שלא כדרך אכילתם - אין זו ההלכה אדוה מתדבר בתורה.

ישנם הלא ענינים שמחשבה פועלת, וזה פועל רק על הדבר הראשון, לעשותו מציאות של אוכל, משום שזה צרכו של האדם הרי נעשה הוא הבעל הבית עליו ומחשבתו פועלת. אך על הדבר השלישי "דרך אכילה" איננה פועלת מחשבתו משום שבטלה דעתו אצל כל אדם, מכלשכך לגבי הדבר השני, להטיל איסור בדבר, על כך בטח האדם אינו בעל הבית על זה שיפעול איסור על ידי מחשבה, דבור ומכש"כ מעשה כן יכול לפעול משא"כ משה

משום שזה לא נמסר לאדם כי אם לתורה, האיסור על הדבר הל רק משום שהתורה אסרה אותו.

ויובן זה על פי המבואר בדא"ה הפירוש של דברים אסורים שחיותם מנקה"ם לגמרי, משום כך אסורים וקשורים הם בדי החיצונים וכמילא מובן שזה לא שייך לאדם שתהי' לו שליטה לאסור הדבר על ידי מחשבה.

בהוצאת שבת אצל" וכו' וצא שהאיסור הוא לא מה שהדבר בעצמו אסור, כי אם משום החשיבות, הנה גם זה "האיסור" נמסר לשליטתו של האדם והוא מחשיב זאת על ידי מחשבתו ובמילא זה נאסר ובמילא מובן במכש"כ במדה טובה שמרובה ממדה פורענות שבמדה טובה הוא בודאי כך.

ה. במה דברים אמורים, שאריך להיות פדר בענין ובתהלה צריך להיות: %

א) מציאות הדבר.
 ב) תואר הדבר.
 ג) השתמשות הדבר.

כשמדובר אדוה גשמות, אז מוכרחים ללכת בסדר מלמטה למעלה, מקודם היסוד הנמצא מטה מטה, ועליו יכולים לבנות בנין זאח"כ בנין יותר גדול. משא"כ בענינים של קדושה, הסדר הוא להיפך, מלמעלה למטה, בראשונה הוא התכלית % השתמשות הדבר אח"כ תואר הדבר זאח"כ מציאותו.

פירוש הדבר במילים אחרות: מחשבתם של ישראל קדמה לכל דבר גם לתורה כמובא
במדרש "זאי נני יודע אינה מהם קדם, הוי מחשבתם של ישראל קדמה, שנאמר דבר אל
בני גו" נשמות ישראל מושרשות בעצמות, וזוהי הכוונה של כל דבר של העולם ואפילו
של תורה.

נמצא שהדבר הראשון הוא שיהודי צריך להיות קשור בהקב"ה, על ידי שחנצל כל
עניניו על פי תורה, הרי הדבר הראשון הוא "דרך אכילה" "השתמשות הדבר" שזהו
התכלית, אה"כ בא תואר הדבר, ז.א. קדושה או ההיפך ה"ו שזוהי התורה שהיא בשביל
ישראל ורק אז, בכדי שתהי' העבודה דאחכמ"א סט"א, מוכרחים לעולם עשמי, ויתירה
מזו עולם חזמי, ונעשה מציאות האוכל.

וזוהו ההבדל העקרוני שבין גשמיות לרוחניות, הדבר הראשון בגשמיות הוא
ה"מציאות" בלי שום תוארים, ועל דרך-שני דבר הרשות בלי שום תוארים של מצוה
ואיסור, אה"כ כשהמציאות ישנה כבר יכולים אז לתת לו תוארים ורק את"כ יכולים
לנצל לחכלית מסוימת משא"כ ברוחניות הדבר הראשון הוא ה"תכלית" הקשורה עם
הקב"ה, אה"כ "דרך האכילה" לנצל זאת לעבודת הבורא, ורק אז מתחיים תוארים וגם
גוף המציאות.

וזוהו הטעם מפני מה לא ניהנו מצות מעשיות לפני מתן תורה? משום שלפני מתן
תורה לא הי' "דרך האכילה", לפני מתן תורה לא יכלו לנצל גשמיות העולם שיהי'
מקושרת עם אלקות, משום שהיתה הגזירה שני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא
לא יעלו לרומי ומשום שלא הי' אז "דרך האכילה", ז.א. לא היתה אז ה"תכלית" שיוכלו
לנצל ולקשר עולם עם אלקות, לא היתה תורה בעולם, כי אם דוקא אחר מתן תורה
כשנתבטלה הגזירה ויכולה להיות התכלית לקשר עולם עם אלקות, שיהי' גם ובשר
כאדם העליון שעל הכסא, אז ניתנה תורה, ז.א. אז הל תואר הקדושה למטה ~~בגוף~~
"דרך האכילה" לנצל את הגשם כמו שנשאר הוא בגשמיותו, שחשרה בו אלקות.

ו. ההוראה מנה לכל אדם בכל זמן ובכל מקום, הוא:
כשצריכים להנך ילדים, עושים חשבון, שראשית כל צריכים להשוב אדות מציאות
הילדים, ז.א. אדות בריאותם הגשמי, רמ"ח אברים ושס"ה גידים באורך, רוחב וגובה
ואחרי שמתייגעים ב"מציאותם" מתחילים לחשוב איך להמשיך בהם קדושה, על ידי
שלומרים אתם ומספרים להם אדות יהדות ורק אה"כ להנכם במצות מעשיות בכדי לקשרם
להקב"ה.

"צריכים לדעת שזהו סדר בשביל קה"ס משא"כ יהודים שהם "בנים אתם להוי'
אלקיכם" ככתוב בתניא "כמו הבן הנמשך ממוח האב כך נש"י נמשכות מחמתו ורצונו
יהי' ועוד יותר עד שישראל וקוב"ה כולא חד, ולכן צריך להיות אצל יהודים סדר
הפוך, ולא להפך הקנהה על-פי".

סדרו של יהודי צריכה להיות: הדבר הראשון עוד לפני שהילד יודע ~~אולי~~ טוב
ורע, מתוק ור, עוד לפני שיש לו ידיעה בכלל ויתירה מזו עוד לפני שבא הוא
במציאות בכלל, צריכים לקשר עם הקב"ה, צריכה להיות טיפה קדושה והורתו ולידתו
בקדושה, שזהו עוד לפני יצירתו.

גם אה"כ מיד כשנולד, צריכים, הדבר הראשון, לקשר עם הקב"ה על ידי שמכניסים
אותו בבריתו של אברהם אבינו, שזהו הברית שבין ישראל להקב"ה עוד לפני מתן תורה
ונכלל בלא תעשה ייש בה כרת, משום שזה נובע בעצם הנפש שזהו "דרך האכילה".

אה"כ צריכים להתעסק בענין התואר, ז.א. להמשיך בו קדושה וזהו מעת שמכניסים
אותו בבריתו של אברהם אבינו עד זמן הבר-מצוה שלו, וצריכים להמשיך בו קדושה
על ידי גניזה שערות ראשו ושאר הענינים עד הבר-מצוה, שע"ז נמשך בו קדושה,
כפי הדין שחשעה וקטן מצטרפים לדבר שבקדושה, משום שהוא קדוש.
ורק אז, כשהוא נהי' בן שלש עשרה שנה, נעשה הוא למציאות.

ז. וכסדר זה נודך, כך צריכה להיות הסדר גם בחייו הפרטיים, בחייו היומיומיים.
הסדר לא צריך להיות להשוב קודם כל אדות פרנסה, אכילה ושתי' ואה"כ להמשיך
קדושה, כי אם ~~לראשונה~~ לקשר עצמו עם הקב"ה ע"י תפלה, תפלה וזהו דע לפני
אתה עומד" - להתקשר עם הקב"ה.

יתירה מזו, מיד כשהודי קם משינתו, צריך הוא לאמר "מודה אני", הוא אינו
שייך עדיין לידיעה, הוא עדיין לא למד ולא אכל ובמילא אין לו ידיעה צלולה כפי
שהגמרא אומרת עד דלא אכילנא בשרא דתורא לא צלילנא דעתאי, אך להודאה זה לא
שייך, ו"מודה אני" יכול הוא לאמר בלבב שלם, ובנה מקשר הוא עצמו עם הקב"ה
וזוהו "דרך אכילה".

אה"כ הולך הוא להמשיך על עצמו קדושה, על ידי תפלה ולימוד שאחרי התפלה,
כפי הדין שאחרי בית הכנסת צריכים ללכת לבית המדרש שבנה הוא ממשיך קדושה בד'
אמותיו ובחלקו בעולם וזהו ה"תואר".

ורק אה"כ יכול הוא לרדת לעולמו, למציאותו ולסמך צרכיו עפ"י התנוחה.

ח. ונשאלת השאלה, איזה מקום יש לסדר כזה בחשבון?

ואומר על כך כ"ק מו"ה אדמו"ר במאמר שדבר שאין בו ממש הרי אין בו ממש, וזמנה יש "ממש" בתורה ומצוות הקשורים במי שאינו בגדר השגה, לא רק שאינו בהשגה כי אם גם שאינו אף בגדר השגה, והוא נחאזה להיות לו דירה בתחתונים, בעולם הזה הגשמי, ובכדי להגשים רצונו זה, צריכים להתנהג בשטות דקדושה שלמעלה מגדר השגה. ובשעה שישנו ה"עשה רצונך כרצונך" אפילו בדרך עשי' וכפי' בלבד, לעשה מלשון גם מעושה וזוהו ההבדל בין עשה לבין כשל רצונך, שבשל רצונך פירושו שאין לו רצון אחר ועשה רצונך פירושו שהוא כופה עצמו אבל אעפ"כ המעשה הוא בעיקר" על ידי זה מבטל הקב"ה רצון אחרים מפני רצונך, ז.א. שהוא מסיר כל ההעלמות וההסתרים ונמשך לו כל צרכיו בבני חיי ומנונא רויחא.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנון ונינון מכ"ק אדמו"ר הצ"צ, ומכ"ק אדמו"ר האמצעי והנינון אבינו מלכנו).

ס. עפ"י הנ"ל שבכלל הסדר אצל יהודים צריך להיות קודם כל "דרך האכילה" ז.א. הקישור עם הקב"ה, אה"כ האיסור, ז.א. המשכת הקדושה ורק אח"כ ה"מציאות" ואם הסדר בכללו הוא כך, הרי במש"כ בתורה גופא ובאותם מקומות שממש תצא תורה, ההרים, תלמודי התורה וישיבות צריך בודאי להיות סדר כזה, שראשית כל צריכים לקשר את הילדים עם הקב"ה ע"י יהדות, אה"כ להמשיך בהם קדושה על ידי מצות מעשיות ורק אח"כ לעשותם למציאות - מציאות תורתית בהכמה בינה ודעת בידיעת התורה.

בשנים שעברו הרי חלק מענינים אלה היו הילדים מקבלים בביתם ולא היו צריכים לכך את הישיבות או אפילו את החדרים ותלמודי"תורה. המציאות בבית היתה מציאות יהודית, משום שידעו שעל כל צעד וצעד קשורים עם הקב"ה על ידי תורה ומצות, כמו"כ הי' במשיטות שכל עניניו היו עפ"י שו"ע, שני הדברים הראשונים היו מקבלים בבית ומה שנשאר לישיבה הי' זה רק הדבר השלישי לעשותו למציאות ברמ"ה אברים ושם"ה גידים ע"י לימוד וידיעת ההלכות ברמ"ה מ"ע ושם"ה ל"ה.

בימינו אלה, הרי מצד סיבות שונות והסיבה העיקרית היא משום כי מנסה הוי"א אלקייכם אתכם לדעת הישכם אוהבים את הוי"א אלקייכם, צריך הילד לקחת בישיבת לא רק הענין השלישי "המציאות התורתית" כי אם גם את שני הענינים הראשונים, משום שחסר לילד הידיעה שכל דבר מוכרח להיות עפ"י שו"ע ועוד יותר חסר לו עיקר העיקרים, ההכרה בעומק הנפש שאי אפשר בלאו הכי, ושיהודי מוכרח ליהדות ובלעדי זאת אין הוא אדם כלל.

במילא צריכה הישיבה לבנותו מכף רגלו ועד קדקדו, לא רק לעשותו מציאות ע"י ידיעת התורה כי אם גם לראות שיתנהג עפ"י שו"ע, וגם לחת לו העיקר, ההכרה בעיקר היהדות שיהודי קשור עם הקב"ה, לא שהקב"ה הוא ענין הנמצא באירופה ומזמן לזמן מתקשר הוא לרע באמריקה, אך אחריו רגע זה אין לו שום שייכות אתו משום שהקב"ה נמצא ברקיע השביעי והוא נמצא בינוניטד סטייס - הישיבה צריכה לשרש ממנו דעה נפסדה זו שיכולים להיות מציאות בלי הקב"ה, משום שזוהי דעה המסכנת את חייו, לא רק הרותני כי אם גם חיינו הגשמיים.

ובמילא מובן לפי הנ"ל, שהדבר הראשון צ"ל "דרך האכילה" שזוהו היסוד ובאם זה חסר מה תהי' ידיעת התורה. כשבונים בנין צריכים לראשונה לראות שיהי' יסוד ואז יכולים לבנות הכתלים והקומות, אך כשהסר היסוד או שהיסוד רעוע הרי כל קומה מתרילה את הבנין ולא יכולים לדעת אם זה תפארת אדם לשבת ביה או בתייהם קבלים מ"ל, וכך גם ברותניות כשהסר יסוד ההכרה ביהדות אינה נעשית התורה סם חיים כי אם אדרבה דבר המזיק ר"ל, והן אמנם, דברי תורה אינם מקבלים טומאה, אך אין זה רק שאין התורה מקבלת טומאה, לתורה אין זה מזיק, אך לאדם הלומד, הרי זה כנורק אבן העבודה וזוהי געשית גדולה יותר ובעלת חשיבות יותר.

ובמילא מובן, לפי הנ"ל, שהדבר הראשון צ"ל היסוד, "דרך האכילה" שזוהו ההכרה ביהדות, שאין זה עדיין אצלו בגילוי כי אם בנפשו פנימה, וצריכים לגלות זאת מהעולם אל הגילוי, ז.א. ללמוד אתו במשיטות את שלש עשרה ה"אני מאמין", לא ענינים מופשטים כפיצול עשרה לשתיים, כי אם משום ענינים של השגחה פרטית, שהקב"ה משיגה עליו בכל פרט ופרט, גם כשהוא נמצא במאבליק מקול. וכי"ל

אה"כ צריכים להמשיך בו קדושה, שלא מספיק מה שצועק שהוא יהודי ורחמנא לבא בעי, לא מספיק גם השתתפותו והתענינותו להצלת ישראל, כי אם צריכים פשוט לקיים מצות בפועל במחשבה, דבור ומעשה בחיי היומ"מיים.

זאת אומרת, לחנכו שילבש ציצית, פיאות, אכילה כשר ואפילו שיקרא קריאת שמע לפני שיתנו ויאמר מודה אני בקומו משנתו משום שבכל הענינים האלה אין על מי לסמוך, ואחרי שני ענינים אלה, יכולים וצריכים לעשותו ל"מציאות" על ידי ידיעת התורה.

אבל כשהסרים שני הענינים הראשונים, ולומדים אתו ידיעת התורה, הרי זה עושר שמור לבעליו גו' "איני רוצה לסיים פסוק זה" ואם כי שזה באמת עושר, משום שמה ש"ה יותר עשיר מידיעת התורה, זהו עושר אמיתי, כי דעה קניית, ואין עשיר אלא בדעת

5

אך יכול להיות שתורה זו לא תהי' בשבילן סם חיים כי אם אדרבה דבר המזיק ר"ל.
וזהו בדיוק כמו כשבונים בנין בן כמה קומות וחסר היסוד, או שהיסוד רעוע
שנז כל קומה שבונים מחרי' בה את הבנין וכל כולו ירעה אם לא כחפציה אלה לשבח
פ"ת או בתלום קברם ר"ל, מוכרחים לראות להכניס כל הכחות ביסוד ואז יכולים
נצחיים לבנות בנין יפה.

.. שביום זה צמים וזהו תנועה הפכית מהתועדות ושמחה, ומשום כך ישנו באמת מנהג בכמה מקומות ..

שני אופנים אלה בקושיות שלנו, תלויים במי ..

.. מובא בגמרא שהיה' יומא ..

.. לומדים בהתועדות שזהו היפך אינו התנועה של תענית ותפלה.

.. אך אין זה שייך נוגע לבענין עצמו.

ג. פנימיות טעם שני האמור י"ל בדא"פ ועמוק יותר על כך, הוא:

.. הי' זה באופן בלתי רצוי ..

.. עץ – מובננו עץ החיים, ז.א. פנימיות התורה ועל ידי זה ..

.. עץ-החיים ז.א. פנימיות התורה.

.. עד שמוצא הלשון שאמר רע"ק "דייך שאני ובוראך ..

.. כי אם הסתלקותו פועלת ..

וכך הוא גם יום הסתלקותם של כל הצדיקים הקשורים במגלים פנימיות התורה ..

.. יהודי הקשור עם פנימיות התורה, אהסתלקותם איננה ..

.. של צדיק הנ"ל, עושים התועדות ..

.. "עזב תעזוב עמו" ..

.. אך כולם שייכים נכללים ונקראים לענין האכילה ..

.. בעניני איסור.

* בכדי שזה יהי' ..

כשמבדר אודות דבר הנאה וחסר אחד משלשת ..

ישנם הלא ענינים שמחשבה פועלת ..

.. על ידי מחשבה

* – דבור ומש"כ מעשה כן יכול לפעול משא"כ מעשה מחשבה ..

בהוצאת שבת – אצל – וכיוצא ..

.. ובמילא זה נאסר * ובמילא מובן במכש"כ במדה טובה שמרובה ממדת פורעניות שבמדה טובה הוא בודאי כך.

.. על ידי שיכול ומוכן שמלנצל כל עניניו ..

.. ועל דרך שיצייר דבר הרשות ..

.. הקשורה עם הקב"ה, אח"כ "דרך האכילה" האפשריות לנצל זאת ..

.. תואר הקדושה למטה בגלל "דרך האכילה" לנצל את הגשם ..

.. סדר הפוך, ולא להפך הקערה על פי.

.. שהילד יודע אצות טוב ורע ..

.. עוד לפני מתן תורה נכלל בלא תעשה ש ואף שהוא מע יש בה כרת ..

ורק אח"כ-אז, כשהוא נהי' ..

.. להמשיך קדושה ואח"כ לעשות מצות, כי אם לראשונה לקשר עצמו עם הקב"ה ע"י תפלה, תפלה שזהו ..

.. שאינו בגדר השגה, (הקב"ה) לא רק שאינו בהשגה ..

.. וכפ"י בלבד, אעשה מלשון גם מעושה.

* – שזהו ההבדל ..

.. על ידי זה מבטל עושה הקב"ה רצון אחרים ..

.. והניגון אבינו מלכנו מרבנו הזקן).

.. אח"כ האיסור, המשכת הקדושה ..

.. לקשר את הילדים התלימידיים עם הקב"ה ..

בשנים שעברו הרי חלק עיקרי מענינים אלה ..

.. אין הוא אדם מציאות כלל.

.. מתקשר הוא לרגע באמריקה, אך ואחרי רגע זה ..

.. ביוניטד סטייטס – אהישיבה צריכה ..

.. הקב"ה, משום להכירו שזוהי דעה ..

[כ"ק אד"ש מחק קטע]

.. הרי כל קומה נוספת מחריבה את הבנין ..

.. לדעת אם זה אתפארת אדם ..

.. כזורק אבן כו' זה יש הנפרד שלו שזהו ענין עבודה זרה ..

.. בפשיטות את תוכן שלש עשרה ..

.. משגיח עליו בכל פרט ופרט, גם כשהוא נמצא בפאבליק סקול וכיו"ב.

.. – איני רוצה לצטט לסיים פסוק זה – אלא כי שזה ..

.. כי דעה קנית, ואין עשיר אלא בדעת ..

.. בן כמה קומות וחסר היסוד, או שהיסוד רעוע ..

.. מחריבה את הבנין ולא יכולים לדעת זה כתפארת אדם לשבת בית או ביתיהם קברם ר"ל, מוכרחים לראות ..

.. ואז יכולים וצריכים לבנות בנין יפה.

(ד) כתבה בבטאון חב"ד

י מ י האור והקדושה
"פיקי זכרונות כתובים בידי אנש' והתמימים יהיו"

הרב נחום ש. שוונקין

מזכרונותי על ליובאוויטש

השבת והננינה בליובאוויטש:

השבת בליובאוויטש הייתה כולה מוקדשת לחסידות. את השבת קבלו בליובאוויטש מתוך ננינה שהפכה בליובאוויטש מקום חשוב מאד. בימי הייתה הננינה בליובאוויטש מסדרת כבר, הייתה קבוצה מנגנים מיוחדת שמנצחה הי' הבחור "נטע פאחרר" - כך קראוהו בליובאוויטש. כבר הקדמתי כי בליובאוויטש קראו כל אחד ואחד על שם עירו, והוא: "נתן נטע מעיר "פאר". נטע, הי' בעל קול נעים, ידע פרק בשיר, הי' לו חוש נעלה בניינה ובמנגינותיו לקח לבבנות והוא אשר סדר את קבוצת המנגנים ויעמוד בראשה. (ראה "התמים" חוברת ה.).

חופפת הרבי לחסידות:

מדי שבת בשבתו הי' מופיע הרבי בליל שבת קדש בתחילתו והי' אומר מאמר חסידות לפני התלמידים והאורחים הבאים. מהאורחים יושבי העיירה ליובאוויטש היו באים - סתם מזעיר לשמוע את המאמר, רק רב העיר וכמה מהבעלי-בתים מהשובי ונכבדי העיר. סתמ' לה אמר הרבי את המאמר באולם הקפן, וכאשר נהרבו התלמידים והאורחים, התחיל לאמר את המאמר באולם הגדול. ביום הששי מיד אחרי תפלת מנחה, היו מכינים את הקום, העמידו ארבעה שלחנות גדולים וארוכים באמצע האולם לארבע הפאות: מזרח, מערב, צפון ודרום והחלל ביניהם לפי ערך אריכות השלחנות. באמצע השלחן העומד לצד צפון, העמידו כסא בשביל הרבי. כאשר ישב הרבי על הכסא היו פני קדשו לצד צפון? "אולי צ"ל דרום", מצד השני של השלחן עמד המיד לנגדו בנו, רק רוחב השלחן הי' מפסיק ביניהם. מסיב לשלחנות עמדו התלמידים והאורחים. כיון שכל אחד אדיר הפצו הי' לראות פני הרבי, ככחוב; והיו עיניך רואות את מוריך" וכלל הפחות להיות בשורה הראשונה של השלחן, לכן היו דוחקים זה את זה, עד שהיו מויעים ודחיקה הייתה דחיקה של מצוה כמאמר: "אגרא דכלא דוחקא" ובשמחה זצלה עשו את הקבודה הזאת.

מחזה נפלא ונהדר הי' בשעה שהי' בא לליובאוויטש הגביר הנגיד החסיד המפורסם ר' שמואל גורארי ז"ל, הוא הי' איש בעל צורה, בן תורה בנגלה ובחסידות, הי' איש חכם ומפני חכמתו, זיראחו הקודמת לסכמתו, ועשיר הרב הי' מכובד מאד גם בין שרי הסלכות קרה, כאשר הי' עסוק עם שרי ורבי המלוכה ובהגיע זמן המנחה בקש מהם סליחה כי עליו להפסיק מפני תפלת המנחה ובהדרת הכבוד נענו לו ויפסיקו. לא קל הי' להכנס בהיכלו להתראות אהו בעירו קרמנצ'וג כי המיד עמד שוטר על פתחו, כמו אצל כל השרים הגדולים במדינה ההיא, שהי' דורש זכות הכניסה אליו. ומכל מקום כאשר בא לליובאוויטש, הי' מניח את כבודו ושרותו ואדנותו מהוץ לעיר וכאשר נכנס אל האולם לשמוע את המאמר של הרבי, הי' גם הוא בין הדוחקים לעשות לו מקום קרוב אל הרבי, כמו שאר החסידים, וכך הי' ניהא לו. בליובאוויטש לא ראינו בו את שמואל האדון, את שמואל השרה, את שמואל הנגיד והגביר, רק את שמואל החסיד הקסים כאחד מאתנו. הוא הי' במל בתכלית לרבנו הרש"ב נבג"מ בגופו, בנפשו ובמאדו, עמד לפניו כעבדא קמי מארי, על הישיבה תומכי תמימים וכן על כל עניני הרבי, פזר בסף רב, בכל דבר הי' הוא חסיד יד ימינו של הרבי, ולכן זכה להיות עמו במחיצתו.

כאשר כבר תפס כל אחד את מקומו והחזיק בו לבל ישמט מסנו, אז התחילו המנגנים לנגן. הננינה הייתה רבת הגוונים, היו נגונים של מריחות, נגונים של שמחה, נגונים של געזועים ובדרך כלל כל הנגונים היו להם "חוד". הנגונים רוממו את הנפש הרגישו שיצאים מחול אל הקדש. ואני שבפעם הראשונה בימי הי' ראיתי מחזה קדוש ונהדר כזה - על כלם חופפת קדושה השבת, פני כלם מאירים, כלם ברוב הדוה ובנעימות שומעים את הנגונים הלוחקים את הלבבות, נתבטלו אז כל חושי ולא ידעתי אז באיזה עולם הנני נמצא.

פתח האולם הגדול הי' בכוחל מזרח והרבי כשנכנס היו פני קדשו מועדות אל הקרן
דרומית מזרחית ולכן מיד כשנכנס היו מריקים את השלחנות מקציהם בהזיית דרומית
מזרחית, ואף כי הי' נעשה קצת שערורי' מהאנשים הנאלצים לעזוב את מקומם רגעים,
אולם בפני הרבי, מסני' גדול הדרך ארץ, ויחה הסערה הרגעים נשכחה תיכף ומיד לדממה.
כניסת הרבי לאולם, היחה עושה רושם אדיר בלתי סבעי' על כלם ולדוגמה כדאי
לטפר מעשה בענין זה:

קרמנצ'וג היחה עיירה יהודית גדולה במדינת אוקריינה שברוסיה, עיר מלאה
הכמים וסופרים ויראי אלקים ונחשבת "לירושלים דאוקריינה". היחה מפורסמת בעשרייה
היראים ושלמים, מהעשרים הצטיינו האתם הנדיבים הגבירים המפורסמים ר' שמואל
ר' נתן ור' מענדל ז"ל לביה גורארי, אשר הגדול שבהם הי' ר' שמואל הנזכר לעיל.
בכל נימי נפשם היו קשורים לתורה, ליחדות ולהסידות, ביתם פתוחה היחה לרוחה לעניי
העיר ולכל מר נפש, ואף כי טרודים היו במאד בעסקיהם, קבעו עתים לתורה. כל עניני
העיר נגעו לנפשם ועל כל עניני וצרכי העיר פזרו כסף רב ולכן כל עניני העיר נהחכו
על פיהם. במלח אחת: במעשה הם הסובים ודנעמים קדשו שם שמים והב"ד.
ויבדל אחד מהם מעשרי קרמנצ'וג רעה, וה.א. שמו, אשר בעשרונו עלה עליהם,
הוא הי' בעל סחנה מודרני שהי' מוזן קנה עבור כל רחבי רוסיה האדירה. איש זה פרק
ממנו עול יחדות לגמרי. סחנהו עבדה בשנת כחול, כשרות - מאן דכר שמיח. כאשר פרצה
מלחמת העולם הראשונה, הי' הוא לאחד הנספקים הראשים של קמה להיל הצבא הרוסי
ובמילא נפגש המיד עם השרים כמו שר המסחר, שר הבטחון עד שנעשה בהמשך הזמן יוצא
ונכנס בבתי השרים האלה ומדבר עמם כדבר איש אל רעהו, ויתנאה האיש מאד הן
מעשירותו שנתרבה מאד והן מהחכרות שלו עם השרים. איש זה לא למד מחביריו בני
עירו העשירים שהיו יראי אלקים כי אם הדבחה כל מה שגדל בעושר, פרק ממנו עול מלכות
שמים ביותר, עד כי הוא וביחו התנהגו נמש כמו גוים גמורים.

מעם אחת כאשר הי' לרגלי מסחרו בעיר הבירה אז פטרבורג, שמע שהרבי מליובאוויטש
בא לפטרבורג ומתאכסן באחד מבתי המלון המפורסמים שבעיר. ואף שהי' משוקע מאד
בהאזות, מ"מ השקה נפשו לראות את הרבי ולהכירו, מי זהו אשר כל העולם מפליאים אותו
בהחמתו ובקדושתו. ויבא אל המלון בו התאכסן הרבי. הרבי הי' שם לרגלי עניני הכלל
והחסיד הגביר ר' שמואל גורארי הי' עמו. כאשר גמר עניני הכלל, נענה לבקשת אנשי
הב"ד בפטרבורג לקבלם ל"יחדות" ור' שמואל קבל עליו לסדר את הנכנסים ואת היוצאים.
כשרצה האיש הנ"ל להכנס, לא הניחו ר' שמואל כי מה לו ולרבי, אבל הלא התסרן בכח
להכנס ונעשתה שערורי' גדולה עד שהרגיש הרבי ופתח את הדלת, וירמוז לר' שמואל
שיניח לו להכנס. כאשר נכנס וראה את הרבי, נמלה עליו אימה ופחד וכשאלו הרבי
מה הבקש, לא יכול הי' לענות דבר כי אשתקל מילולו, וירגיעו הרבי ואז התאמן בכל
כחו לענות ויאמר: "לא כלום, רק לראות". בריכותו הרבי ויצא. מאותו רגע שראה את
הרבי, אמר לי האיש בעל המאורע, נהפכת לאיש אחר, כי ראייה פני קדשו עשה עלי
רושם עז, הלא רואה אני שרים גדולים, רבי המלוכה, ושום פחד לא נופל עלי ומת זה
כאשר ראיתי פני הרבי, פחד גדול נפל עלי, אין זה כי אם איש אלקים נורא הוא. מיד
התלתי לעזוב את דרכי, באתי לביתי וצויתי להחליף את כל כלי בהדשים, הפחנה שלי
לא עבדה עוד בשבת, נעשיתי יהודי שלם בכל הפרטים ונתקשרתי מאד אל הרבי. כאשר
באו האדומים לקרמנצ'וג ולקחו ממנו כל רכושו, העתיק דירתו לפטרבורג, מקום דירת
בנו של הרבי, רבנו הרי"צ נבצ"מ ונתקשר גם אליו, ויגר בצוותא הדא עם כל אנשי
מאורע זה רואים אנו איך שאיית הרבי היחה עושה רושם אדיר בלתי סבעי' על
כלם, ומכל שכן על מי שלא ראה אותו מעודו ואפילו מי שראה אותו, הנה אינו דומה
מי שראה אותו בחול להראי' שהיו רואים אותו בשבת. על כל אדם אמרו רז"ל: "אינו
דומה מאור פניו של אדם בחול, למאור פניו בשבת", כל שכן על הרבי, וביחוד בשבת
לפני המאמר של חסידות שהיו פני קדשו מאירות ביותר, כי אפילו בחול היו פני קדשו
מאירות מהחכמה האלקית אשר בקרבו כמאמר: "חכמת אדם תאיר פניו" ובשבת היו פני קדשו
מאירות ביותר. הוא הי' גבה קומה, משכוו ולמעלה גבוה מכל העם, בחול הי' הרבי
נושא על ראשו כובע של משי ובשבת הי' לובש כובע עגול "שטריימל" של שובל יפה
ומחודר. כשהי' יוצא מביתו שבהצר אל הזולם לאמר את המאמר, הי' לובש בגד מעליון
משי על כתפיו ומספחת משי צחה לבנה כשג כרובה על צוארו. כששמעו צעדי הרבי מיד
הושלך חס, הננונים נפסקים, פני כלם מהחלים מזיחה, וכשהופיע - נדמה כי מלאך
ה' צבאות הופיע באולם. הי' נכנס במחיזות, עיניו מפיקות חן, וכך ישב על הכסא
לנוכה בנו. גם בנו הי' הולך לבוש בשבט בכובע עגול "שטריימל". משישב, הי' מנהגו

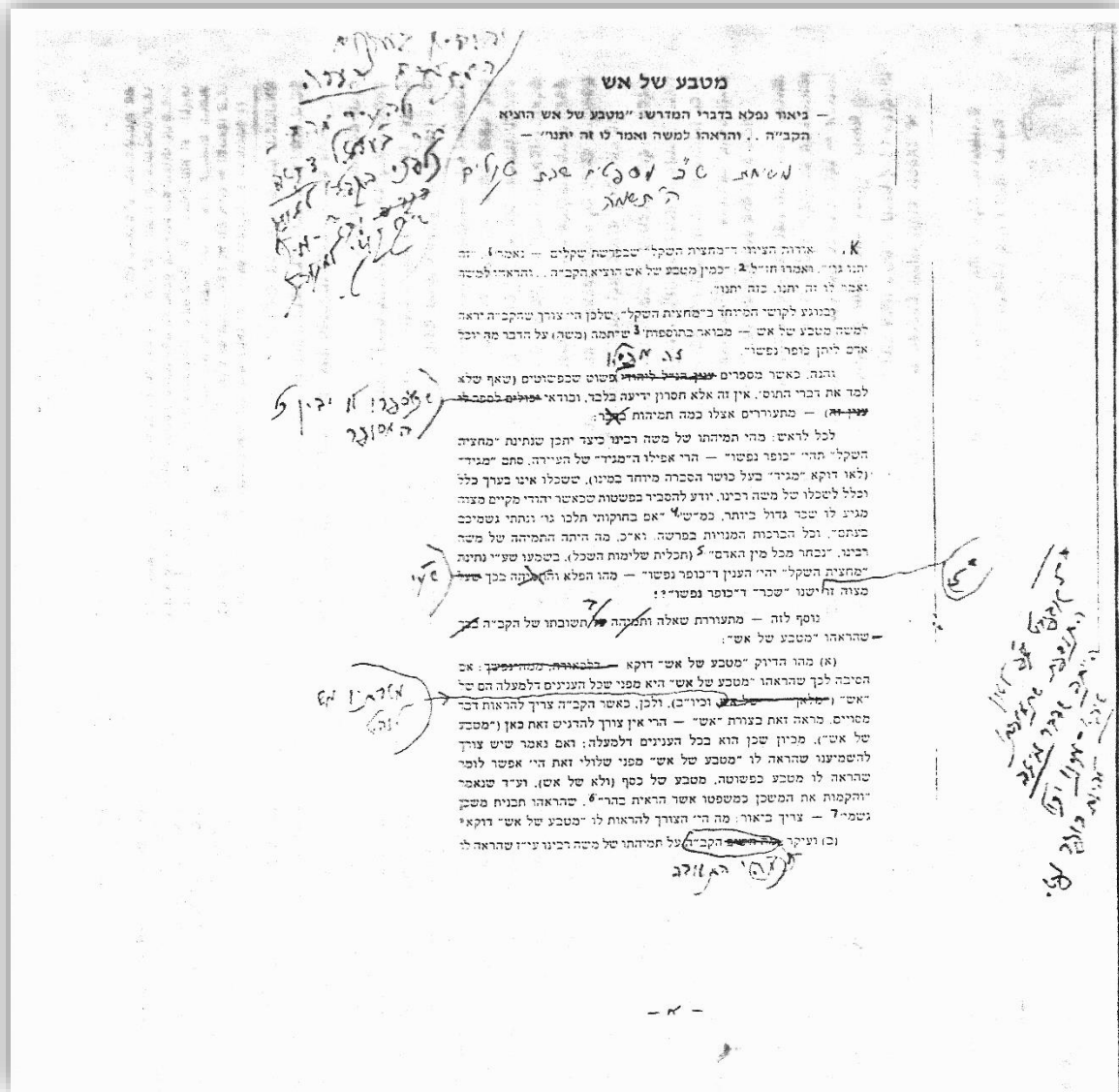
בעונג נפשי ובקדושה, יותר מאותם הימים. ולכן אז כל אחד מאתנו ברגעי יציאת השבת, הפצה והשקה נפשו, שהשך הזה שהוא אור לנו, ימשך וימשך. אמנם בלי ובאזויש היו מאחרים מאד ביציאת השבת אך ורק כאשר הדליקו את הנר, אז חרגישו בלי ובאזויש ב' יותר את קדושת השבת המסתלקת והולכת ממך, כמו שנאמר: "שבת וינפש" - כיון ששבת, זי אבדה נפש (ביצה פז.) אזי על הנפש שהלכה לה (רש"י).

כבר יודעים הקוראים, כי הוצגנו דבה על ישיבת תומכי תמימים ל' ובאזויש "כי התלמידים כובשים את עצמם במקוה כל היום". האמת אנדי ולא אכחד כי כאשר באתי ל' ובאזויש, נלכדתי גם אני במה זה, לכבוש את עצמי כל היום במקוה, ולא במקוה בלבד אלא ב"ם, אולם כל זה הי' רק ברוחניות, כל בלי ובאזויש כלם טבלו את עצמם ב"ם של קדושה. חסידים מספרים: פעם אחת שאלו את פי האדמו"ר הצמח צדק, הלא חסידים באים ל' ובאזויש רק פעם אחת בשנה ולכל היותר פעמיים ומכל מקום מתמלאים קדושה, אם כן כל שכן אלה היושבים בלי ובאזויש כל השנה, היו צריכים להיות מלאים וגדושים בקדושה יתירה, ומדוע רואים את החיפץ קשתושב ל' ובאזויש פשוטים הם במאד ויבשים מכלץ ויען משל למה הדבר דומה לים אשר על הים יכולים לשאול כמובן שאלה זו, כיון שהים הוא כל כך מלא מים, הי' צריך להיות בשפתו רמש וטיט ורואים אנו החיפץ שדוקא שפת הים יבש הוא במאד, עד שמגודל היושב נעשים אבנים קטנות וחול יבש, אלא היא הנוחנה, כי הים שואב כל להלוחית משפתו ולכן נעשה יבש. כן הדבר ברוחניות במקום שיש ים של קדושה, אז שואב כל להלוחית משפתו, ולכן דוקא בלי ובאזויש בעלי בתים פשוטים ויבשים.

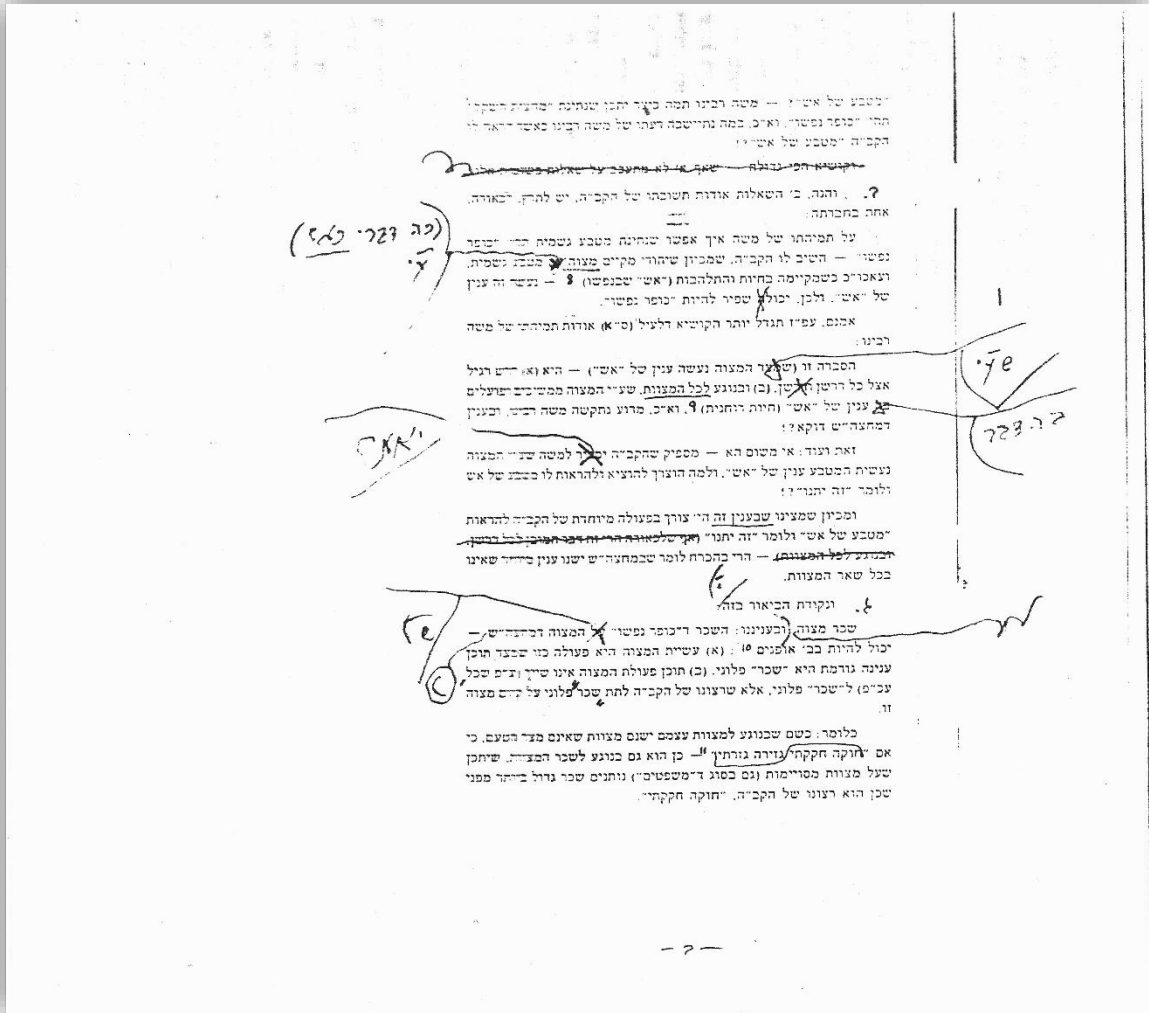
ובמה שנוגע לעצם הסבילה, האמת הוא שבלי ובאזויש מהשיב"ם במאד את הסבילה, ואף כי להלכה כבר כתב הרמב"ם: "וכבר נהגו כל ישראל לקרות בתורה ולקרוא ק"ש והן בעלי קריין, לפי שאין דברי תורה מקבלים טומאה, אלא עומדים בטהרתן לעולם שנאמר "הלא כת דברי כאש נאום ד" מה אש אינה מקבלת טומאה, אף דברי תורה אינם מקבלים טומאה" (הלכות ק"ש פרק ד. הלכה ה.). זהו בק"ש אבל אין הדבר כן בתפלה, וכך כתב לענין התפלה מנהג משום בשוער ובספרד, שאין בעל קרי מתפלל. עד שרוחץ כל בשרו במים משום הכון לקראת אלקיך ישראל" (הלכות תפלה פרק ד. הלכה ז.). והמקור לזה הוא הרי"ף זכה הברוך: "גוי דבטלוח לסבילה, רחיצה בתשעה קבין, מיהא בעי" (מספ משנה בשם הרי"ף). והנה בשו"ע אות הלכות ק"ש פ"ה כחובץ ב"תעמידו הדבר על הדין שאף בעל קרי מותר בדברי תורה ובק"ש ובתפלה בלא סבילה, ובלא רחיצה בתשעה קבין וכן פשט המנהג, וכן הובא להלכה בשו"ע אדמו"ר סימן פ"ח סעיף א. ועל זה סומכין כל העולם הרחוקים מהסידות שאינם טובלים לעולם רק בערב יום כמור, כי מעמידים את דבריהם על הדין, אולם חסידים ואנשי מעשה מחמירין על עצמם וטובלין, אבל תומרא יתירה הוא ודלא דוקא טבילה אלא רחיצה בתשעה קבין ד" (סימן סימן רמ"א). כבר נזרקת שאלה בינינו אנו המחמירים על עצמנו לטבול, אם להזהר בטבילה זו מחיצה, כי הרב החסיד התמים העובד הנדול רבי יצחק הלוי הורביץ המכונה בלי ובאזויש "איטשע דער מחמיר" ובפי כל העולם "רבי יצחק המחמיר", הי' זחיר בזה, אולם ממנו אין רא"י כי כל דבריו היו בזהירות יתירה, אבל רא"י משום מה היא שאין חוששין בטבילת אנשים להציצה כיון שמחני בזה תשעה קבין אף על פי שרגילו בארץ ואין חמים מקדימן, (שערי השובה בשם המאמר מרדכי) ומסיק "וכן המנהג שבטבילת אנשים אין מדקדקין בתציצה. וכן מצאו בספר האשכול שזכינו עתה לאורו שכונת מפורש "דאין פוסל חציצה בזה" (מ"ב). כל זה להלכה, אולם למעשה כבר כתב הרמב"ם: "פי' מימו לא ביטל טבילה זו" וחלוא היו נמשכים ונזגרים אחרי מעשיו, כל אלה שמשחשעו חמיר בחלכותיו. שלשה דברים הם להסיר כל המונעים בתפלה, ואת מהם הוא המקוה: מה מקוה מסהר" (משנה ספ"ה ד'ומא). הרי"ף פ"ג דברכות וחר"י כתבו בשם רב האי"ל דלא בטלו טבילה בעל קרי אלא לדברי תורה, אבל לתפלה צריך טבילה; ואף דאין קיי"ל כן כמ"ש בשו"ע, מ"ם כתבו חר"י: "שלדברי הכל החפלה מקובלת יותר עם הסבילה (לקו"ת תבא, ג.).

כל האריכות הזו היא בענין הסבילה שהיא בשביל סהרת הגוף, אבל ישנה טבילה הנאח לשם זיכרון הגוף, והבדל גדול יש בין סהרת הגוף לזיכרון הגוף. סהרת הגוף כשהיא מסהרת אותו מסומאטו, וזיכרון הגוף נקרא שחטילה מסהרת אותו יותר משהי', כי לא הי' סמא מקודם גם כן, אבל סהור גם כן לא הי' ועל פי טבילה זו נעשה סהור, סהור לגמרי ולכן חסידים שומרים את הסבילה מכל מקום, כיון שמסהרת מן הטומאה, כל שכן שהיא מסהרת מן הזומא, ואף כי מובן מכל האמור אידך שהחשיבו מאד את הסבילה, מכל מקום מעולם לא אמר איש לחברו בלי ובאזויש לך וטבול, כי הדבר היה הלוי בהרגש הנפש, יש שהרגישו בנחיצות הסבילה בכל יום זה"ז כי המקוה הייתה קרובה מאד, רק פסיעות אחדות מהאולם וה"ה תמיד פתוחה ובקל היו טובלים ולא עלה זה בזמן רב לכן טבלו בכל יום, ויש אשר די להם הייתה הסבילה רק בימי הקריאה, אבל בערב שבת קדש ובשבת כלם טבלו בלי הבדל מפני מדושת השבת.

(ה) שיחת ש"פ משפטים תשמ"ה בענין מטבע של אש

להוסיף במקום המתאים הערה
 ולהעיר מהביאור במרוז"ל דקשה (לפני הקב"ה) לזוגן פקדי"ם וכיו"ב – איך שייך קושי למעלה?
 והנה כאשר מספרים ענין הנגיל ליהודי זה אפילו לפשוט שבפשוטים ..
 .. ובודאי יפולם לספר לו שבשיספרו לו יבין כל המסופר ענין זה) – מתעוררים אצלו כמה תמיהות וצדק:
 .. מהו הפלא והתמיהה בכך שעל שעי"י מצוה זו⁵ ישנו "שכר" ..
 *5) ובפרט ע"פ לשון התוספת שתמיהתו הייתה שדבר איזה שיהי' – אינו יכול להיות כופר נפש.
 נוסף לזה – מתעוררת שאלה הנמצאה על בתשובתו של הקב"ה בנד – שהראהו "מטבע של אש":
 .. של אש" דוקא – דלפאורה ממה נפשך: אם הסיבה ..
 .. דלמעלה הם של אש ("מלאך" – של אש משרתיו אש לוחט וכיו"ב) ..
 (ב) ועיקר מה תשובת הקב"ה מהי התשובה על תמיהתו ..
 וקושיא הכי גדולה – שאף אי לא מתעכב על שאלות פשוטות אלו:

- .. שיהודי מקיים מצוה **++ (כה דברי כאש) ע"י מטבע גשמית** ..
- .. ולכן, יכול ~~א~~ שפיר להיות ..
- .. הסברה זו ~~(שמצד שע"י המצוה)~~ ..
- .. מספיק שהקב"ה ~~ישכר~~ **יאמר** למשה ..
- .. ומכיון שמצינו **שבענו זה** הי' צורך ..
- .. "זה יתנו" ~~(אף שלכאורה הרי זה דבר המובן לכל דרשן, ובנוגע לכל המצוות)~~ – הרי בהכרח ..
- ג. ונקודת הביאור בזה **י"ל** –
- שכר מצוה; (ובענינו; השכר ד"כופר נפשו" ~~א~~ של המצוה דמחצה"ש) – יכול להיות ..
- .. (ע"פ שכל, עכ"פ) ..
- .. לתת "שכר" פלוני ..
- .. אם "חוקה חקקתי גזירה גזרת" גזירה גזרתי חוקה חקקתי" – כן הוא ..

השקל
 וכוונתו לכוונתו – השכר היסודי לשם – המצוה הנחתת מחצית
 מסיון שמחצית השקל (מטבע נשימה) אין לה חוק כלל לזכור נפשו
 (רוחניות) – יש מקום לדבר, שהשכר היסודי נשתייך לנחת מחצית אינו
 אלא כגדר של חוקה

ואין לומר שמכיון שע"י המצוה נשתייך לשכר, אין לה ערך לז' (כופר)
 נפשו – כי ענין ה"אש" שומשך נפעל במטבע ע"י המצוה אינו מת"חם
 למטבע הנשימה נפא (שהרי ה"אש" הוא מע" המצוה) ואילו המטבע עצמה
 – גשמית היא, ומצא, שפעולת המצוה (המטבע נשתייך) נפא – אין
 לה ערך נשימות כלל שיהיה "כופר נפשו"

לכן מסתפק האם הישכר היסודי נשתייך על נתינת מחצית אינו
 אלא כגדר של "חוקה", כלומר, שאמנם ע"מ שכל תמיה הדבה, יש מקום
 להתירו כז', אלא שמכיון שכן הוא רצונו של הדיבור, "חוקה חקקה" – אין
 לך השת להרהר אחריו, או שיש איה ביאור המכר לדבר גם ע"מ שכל
 ועל זה השיב לו הקבי"ה בכך שהדאה לו ימטבע של אש" ואמר זה יתנו

– שכאשר יצ"י נתון מחצית אינו נשתייך למטבע (לא רק מצד
 הרוחניות וה"מטבע") "מטבע של אש" (בדרכי מידה, ולכן, נתון להבין גם
 בשכל (לא רק באופן "חוקה") שיש קשר בין השם פעולה זו ל"שכר" היסודי
 נפשו, כדלקמן

3. ביאור הדברים:
 המיהתו של משה רבינו – מצד השכר – היתה על כך שמצד אחר
 מדובר כאן אודות נתינת ממון (מחצית השקל) ואין זה דבר גשמי סתם, אלא
 דבר הכי החתון שבעוה"ז הגשמי נפא, ולאודך, שעליו על ידו דבר הכי נעלה
 – "כופר נפשו"

כללות הקשר שבין דבר גשמי לדבר רוחני ושע"י פעולה גשמית יפעלו
 ענין רוחני – הרי זה תוכן המידוש דבר הרוחני שאו נתבטלה הגיורה
 דעליונים לא ירדו לתחתונים ותחתונים לא יעלו לעליונים, וע"י נעשה חיבור
 בין הגשמיות לרוחניות; אבל אעפ"כ, שינה הדבר כאשר מדובר אודות כי
 הפכים ממש, תכלית הגשמיות ותכלית הרוחניות, "מחצית השקל" ו"כופר
 נפשו".

וטעם הרבר שבי ענינים אלו ("מחצית השקל" ו"כופר נפשו") הם
 הפיכים לגמרי – מובן בפשטות:

מכון – כסף וזהב – הוא דבר הכי החתון שבעוה"ז הגשמי והחומר, על

דמורה
 עצה
 ק"ע

- .. ד"כופר נפשו" עשל נתינת ..
- .. ולכן נסתפק משה ובוזה הי' משה מסופק: האם ..
- .. שכאשר יצ"י נתון ..
- .. המטבע נפא עצמה (לא רק) ..
- .. מצד השכר דתורה – היתה על כך זה שמצד אחד ..

ענין ארבעה עשר

כדי קרי' **עשרה** דבין דהם הוי' עשרה יעלה הוהבין' עשרה י' יבין' הרבתי להם עשר' עשר' לבעלי' דאחריו זה הוי' ענינו דלאכת המסכן' בליל ובמיוחד' נתינת מחצית השקל' עשר' ארבע המסכן' עשרה נעלה ענין של ספירה על חטא העגל' וכפי' שרואים במחש' במועד ליתאונה המסכן' - שוה דבר נמוך דררה בזה' **עשרה** זה נקרא המסכן' דתיקום אשר בגלותה' - במחצית הרים

וענין זה בא לרדי' כשהם במצואתם של המסכן' והוהב' עצמם' לא זו כלבר' שהם בסוג ה'רובם' ש'ר' בו חיות כלל' (אפילו לא החיות ד'ר'צומח''). אלא עזר זאת' שברובם עשא' מקום לא ענין הזה שמתשא' בנזבה למעלה וישוה מורה על עליית ה'רובם' עשרה' לא במקום קושרה' כי אם במעשר הארמה דקרא' החתון שאין לשוה' סמוך' **אמר** - **ל' עשרה** וקרא' ולאידך' 'דכופר נפשו' - הוא ענין הכי' נעלה' כפי' שפירש' גם פשוט' שבפשוטים ש'נפשו' בכלל' דהוה הכי' נעלה' וצארכ' נפשו' של **אשר** - יחלק אלקה ממעל משה' -

וא"כ (כיצד יתכן' שיה' שכל' - שהפעולה הנתינת' מסכן' נפשו' במחצית השקל' (תכלית ה'רובם') מעל' חתון' ענינה' הפעל' ענין' ד'כופר נפשו' ביחס' לי' חלק' אלקה ממעל' משה' (תכלית העירוי')).

ה' . ותמיהה זו נתיישב' אצל' משה רבינו כאשר הראה לו הקב"ה מטבע של אש' ואמר לו יזה' יתנו' סוד' ותגיד' **אמר** - הקב"ה הראה לו למטה' - והכין' פעל' את' הרבר' - שימחצית השקל' שנתנים' בני' אינה מטבע' גשמי' נורא' כי אם 'מטבע' של אש' כלומר' (מטבע זה שהראה הקב"ה למשה' - זה יתנו' בני' מטבע' בזה' ממש' כלומר' נוסף' לזה' שיה' המבזה' ממש' ופועלים' במטבע' ענין' של אש' ושכן' הוא' בכל' המצות' כגיל' זה במחצית השקל' ישנו' חידוש' מיוחד' - שהמטבע' עצמה' היא' של אש' ומשום' שאין' המונח' בה' שבשרשה' היא' 'מטבע' של אש' (כפי' כל' הדברים' הגשמיים' ונשתלשלו' סוף' 18) - משרשם' הרוחני' כי אם שגם' ולאחר' שנשתלשלה' ובה' בעניני' הגשמי' היא' 'מטבע' של אש' ענין' מוכן' החידוש' המיוחד' דמחצית השקל' - 'הוציא' הקב"ה מטבע' של אש' כפי' ואמר' זה' יתנו' - לגבי' כל' שאר' המצוות' 'מטבע' (גשמי' מוכן' דהם) ד'אש' - הם' שני' הפכים' 'מטבע' - עפר' ובעפר' גופא' - במעשר' הארמה' כגיל' יסוד' הכי' נמוך' ואילו' 'אש' (אפילו' האש' שבעה'ר' הגשמי' - יסוד' הכי' נעלה')

אשר יתנו בני אש' מטבע' של אש' (אשר יתנו בני מטבע' בזה ממש' כלומר' נוסף לזה שיה' המבזה ממש' ופועלים במטבע ענין של אש' ושכן הוא בכל המצות כגיל זה במחצית השקל ישנו חידוש מיוחד - שהמטבע עצמה היא של אש' ומשום שאין המונח בה שבשרשה היא 'מטבע' של אש' (כפי כל הדברים הגשמיים ונשתלשלו סוף 18) - משרשם הרוחני כי אם שגם ולאחר שנשתלשלה ובה בעניני הגשמי היא 'מטבע' של אש' ענין מוכן החידוש המיוחד דמחצית השקל - 'הוציא' הקב"ה מטבע' של אש' כפי ואמר זה יתנו - לגבי כל שאר המצוות 'מטבע' (גשמי מוכן דהם) ד'אש' - הם שני הפכים 'מטבע' - עפר ובעפר גופא - במעשר הארמה כגיל יסוד הכי נמוך ואילו 'אש' (אפילו האש שבעה ר הגשמי - יסוד הכי נעלה)

.. ממון – כסף וזהב – הוא דבר הכי תחתון בעוה"ז הגשמי והחומרי, עד כדי כך שהריבוי - **שקים** להו לרבנן **דאין אדם מעמיד עצמו על ממונו**¹³ **ואדם בהול על ממונו**^{13*} **והריבוי דכסף וזהב הביא לעשיית "עגל הזהב"** ..

.. **והטעם וי"ל שגם מטעם** זה נקרא הממון "היקום אשר ברגליהם" – בבחינת רגלים ..
 .. שבדומם גופא מקומם לא ע"ג ההר שמתנשא בגובה למעלה (שזה מורה על עליית הדומם), **ואפילו וברובם** **הפריע** - לא במקום מישור, כי אם במעמקי האדמה דוקא. תחתון שאין למטה ממנו. **ואח"כ צ"ל - מצרף לכסף וכור לזהב**¹⁷.

.. ועאכו"כ נפשו של יהודי **בני"י** – "חלק אלקה ממעל ממש" ..
 .. וא"כ ע"פ שכל – כיצד יתכן **נתחלה הי' כתוב "כיצד יתכן – ע"פ שכל –",** ושינה הסדר שיהי' כתוב "ע"פ שכל – כיצד יתכן"!

.. ביחס ל"חלק אלקה ממעל ממש" (תכלית העילוי^{18*})?! ..
 .. הקב"ה הראה לו למשה – ובכך **פעל ועשה** את הדבר – ש"מחצית השקל" שנותנים בני"י **תכה"י** אינה מטבע גשמית גרידא, כי אם "מטבע של אש". כלומר, **אז נתחדש אשר** מטבע זה שהראה הקב"ה למשה – "זה יתנו" בני"י, מטבע כזה ממש^{18*} ..

.. (שכן הוא **גם** בכל המצוות, כנ"ל) ..
 .. ופשוט, שאין הכוונה בזה שבשרשה היא "מטבע של אש" (כפי שזהו כל הדברים הגשמיים, **שכולם** ש"נשתלשלו מהן" – משרשם הרוחני), כי אם **שגם** שלאחרי שנשתלשלה ובאה בעוה"ז הגשמי **הרי-היא - כשמקיים בה מצות מחה"ש נעשית** "מטבע של אש" ..
 .. ואילו "אש" (אפילו האש שבעוה"ז הגשמי) – יסוד הכי נעלה^{19*} ..

.. **13* שבת** ..

.. **13**** " " ..

17* משלי יז, ג. שם כז, כא. - וראה אגה"ק סי"ב. דרושי פ' שקלים (הוספות לתו"א (קיא, ג) סה"מ תר"ל. ועוד).

18* עפ"ז יומתק **ובפשטות** - דעת הפוסקים ( ) שמחצה"ש נבדלה מכל הנתינות שצ"ל בבת אחת דוקא.

19* ראה רמב"ם הל' יסוה"ת ספ"ג ורפ"ד - והוא ממד"ר ( ) ומזוה"ק ( )

.. שהמטבע (הגשמית) שישאל **שבני** נותנים ..

.. הוא **היפך** כל ענין סדר ההשתלשלות ..

.. היינו שהתחתון הוא למטה מן העליון ..

.. ולא עוד, אלא שזהו היפך אפילו לתחלה הי' כתוב "אפילו היפך", ושינה הסדר שיחיו כתוב "היפך אפילו" דהסדר תורה (שהיא שלמעלה מעולם) **בעניני תורה** – שהרי **הסדר בתורה הוא גם בתורה ישנו ענין ה"השתלשלות"**, שחלק הפשט (כנגד עולם העשי) משתלשל (**ג' שלבים**) מחלק הסוד (שכנגד עולם האצילות), ובמילא, הוא למטה ממנו **ובהרבה** ..

[סימן לחבר את ארבעת הפיסקאות – "ולכן ..", "כדי ..", "ואפילו ..", "כי אם .." – יחדיו]

.. ולכן, כדי שיחיו החיבור ד"מטבע" עם "אש" – אין הדבר יכול להעשות ע"י מלאך כו', ואפילו – לא ע"י תורה^(*), **כי כל אלה הם באופן השתלשלות**, כי אם **אך ורק** ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו, **שבחר ברצונו (לא ח"ו - בהכרח) בסדר השתלשלות**, ולהיותו "כל יכול" ו"נמנע הנמנעות" – ביכלתו לחבר ב' הפכים דגשמיות ורוחניות, שמטבע גשמית תהי' **תשתנה ותיעשה בפועל בעוה"ז** "מטבע של אש" ..

.. המצוה משיכה אפוא חיות רוחני ..

.. שהגשמי עצמו נעשה (הוא) אש ..

.. מכיון שבדאי ידע והבין משה רבינו (גם לפני שהראהו "מטבע של אש") **שביכלתו** ית' לחבר שני הפכים^(22*) – [...] **לשער ומזה מובן** שהקב"ה יכול מלחבר לתחלה הי' כתוב "יכול לשער שהקב"ה מחבר", ותיקן הסדר והלשון שיחיו כתוב "שהקב"ה יכול לחבר" את המטבע הגשמית עם הרוחניות ..

הנה שתי וכמה תשובות בדבר, ומהן:

(א) בדאי ידע שהקב"ה יכול לחבר ב' הפכים. אבל שאלתו היתה – האם עשה כן בפועל, שהרי יתכן שלא עשה כן, ואעפ"כ רצונו – באופן ד"חוקה חקתני" – שנתנית מחצה"ש תהי' "כופר נפשו".

(ב) בעומק יותר. כדי שנתנית מטבע גשמית תפעל (בכחה היא, ולא באופן ד"חוקה") ענין ד"כופר נפשו" – צריך שיחיו בה (במטבע הגשמית) ענין רוחני השייך ל"כופר נפשו", וענין זה נעשה ע"י שהראהו כו'.

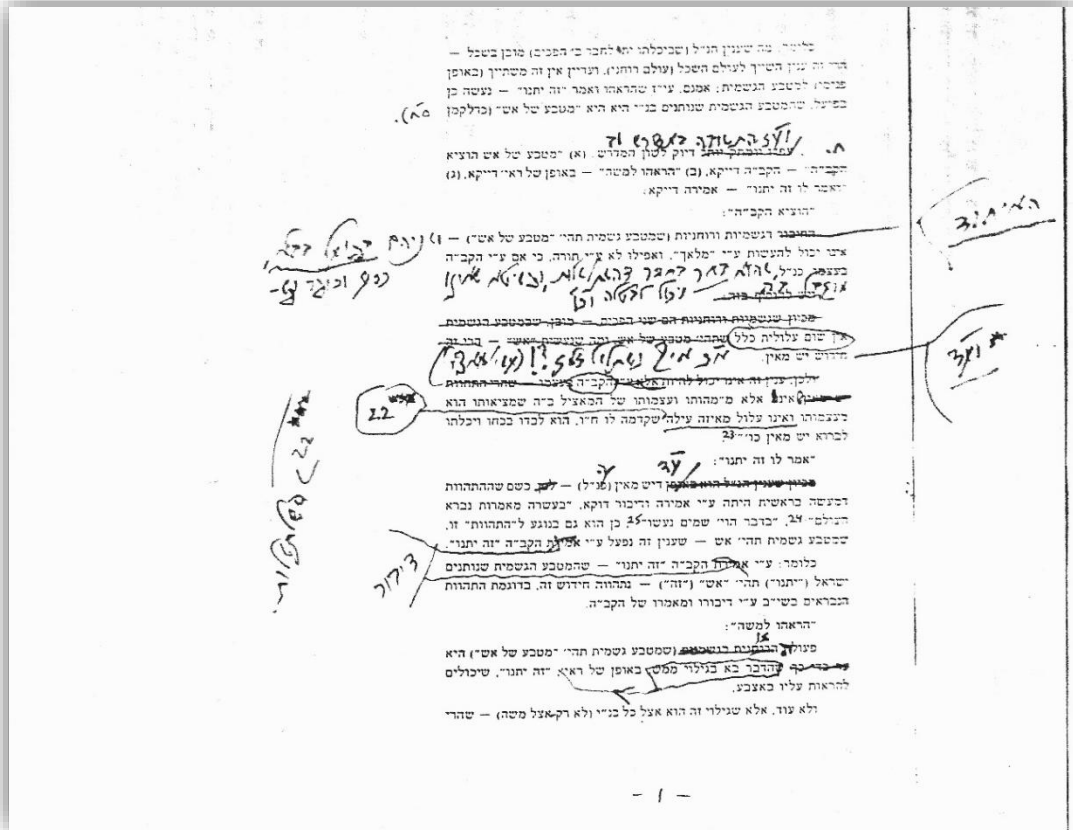
(א) בחכמה ושכל דקדושה – משה – צ"ל דבר כזה **תמונה** (אלא **שחוקה** היא ולא תהרהר כו') ולא לומר שזהו משפט או עדות^{22**}

(ב) הקב"ה לא הגדיר ולא קרא למחה"ש **חוקה** – א"כ ודאי שיש הסברה להתמי', ונכנסה מצות מחה"ש "בהשתלשלות" דתומ"צ.

(* אף שבכלל תורת שולטת על הבריאה ומשנה אותה ואפילו את העבר כבירו' עה"פ לה' גומר עלי.

(22*) ולהעיר לכאורה מענין הסנה הבוער **למטה** במד"ס ואינו אוכל – אבל שם הי' בוער באש של מעלה שאינו אוכל (שמ"ר) – ואינו שייך לנדו"ד.

(22** ע"ד: אם קבלה היא נקבל ואם לדין יש תשובה (יבמות) .)

.. עפ"י דומתק יתגר וע"ז התשובה במדרש ובדיוק לשון המדרש ..

האיחוד דגשמיות ורוחניות (שמטבע גשמית תהי "מטבע של אש") - **ושניהם בפועל בב"א, כסף וכופר נפש** - אינו יכול להעשות ע"י "מלאך", ואפילו לא ע"י תורה, כי אם ע"י הקב"ה **בחר בסדר דהשתלשלות, ופשיטא שאינו מוגבל בה ויכול לבטלה וכו'**

ויש להוסיף בזה: מכיון שגשמיות ורוחניות הם שני הפכים - מובן, שבמטבע גשמית אין שום עלולית כלל שתהי מטבע של אש, ומה שנעשית מאיש - הרי זה

[את התיבות "אין שום עלולית כלל" (דלעיל) לא מחק, וסימנם בעיגול וכתב:] **א"כ איך נשתלשל זמ"ז?! (עשי מאצי)**

נציין כוכבית לסימן התחלת פסקא בפ"ע וכתב:] **וע"ד** חידוש יש מאין.

[את הבא לקמן מחק, ועל תיבת "הקב"ה" לא סימן קו-מחיקה, אלא סימן בעיגול להוציא:] **דלכך, ענין זה אינו יכול להיות אלא ע"י הקב"ה בעצמו - שהרי התחדשות יש מאין שאינה אלא מ"מהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שמציאותו הוא מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה עולה שקדמה לו ח"ו, הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין כו"ו" ..**

.. מכיון שענין הנ"ל הוא באופן ע"ד דיש מאין (פהנ"ל) - לכך כשם ..

.. שענין זה נפעל ע"י אמצת דיבור הקב"ה "זה יתנו" ..

.. כלומר, ע"י אמצת דיבור הקב"ה "זה יתנו" ..

.. פעולהת הרוחניות בגשמיות זו (שמטבע גשמית תהי "מטבע של אש") היא עד כדי כך באופן של ראי, הדבר בא בגילוי ממש [נתחלה הי כתוב "שהדבר בא בגילוי ממש באופן של ראי", ושניהם הסדר שיהי כתוב "באופן של ראי הדבר בא בגילוי ממש", "זה יתנו", שיכולים להראות עליו באצבע ..

***22) השתלשלות.

אמר משה את דבריך ואלו הם המצוות אשר צויתניך ואלו הם המצוות אשר צויתניך
 באופן דרוש יתנו" ~~היה~~ בגלוי שהמטבע טונותים היא מטבע של
 אש" (להמקד הדיב ווערן) להודיע לישראל²⁴.

אבל עדיין אין הדבר מחזור די צרכו — שהרי מצונו שיש למעלה גם
 הענין דיימים" מיכאל טר של מים וגבויאל טר של אש" ²⁷ ואדרבה: "מים"
 מורה על ענין החסד. למעלה מ"אש" המורה על ענין הגבורה²⁸ וכי"ב בשאר
 ענינים דונמסם. ואי"כ, מדוע הראה לו "מטבע של אש" רוקא?
 ויש לומר, שבכך (הראה, הורה, ועידן) פעל הקב"ה שניתנה "מחצית
 השקל" היא לא רק ענין רוחני (ולא מטבע גשמית סתם שנוטה לטלה מענין
 המטבע ברוחניות), אלא ברוחניות נופא — ענין של "אש":
 ההבדל שבין ה"אש" לשאר היסודות דעפר מים ורוח (כשטובט למטה,
 ומה מוכן גם בשרשם הרוחני) הוא — ששאר היסודות נמשכים ורודים
 למטה, ולכל היותר נשארים במקומם, משאי"כ "אש", טבעו לעלות למעלה, עד
 כדי כך, שדרושה הסתכלות מיוחדת — ע"י הפתילה והשמן בו — כדי
 שיסאר למטה.
 וכמפורא בארובה בתניא²⁹ בענין "גו הוי נשמת אדם" ³⁰ — שנשמת
 האדם היא ילמשל באור הגו שמתענע תמיד למעלה בטבעו, מפני שאור האש
 חפץ בטבע ליפר מהפתילה ולירבק בשרשו למעלה . . אף שע"י יוכה ולא
 יאר כלום למטה, וגם למעלה בשרשו יחבטל אורו במציאות בשרשו, אעפ"כ
 בכך הוא חפץ בטבעו.
 והנה מה שהראה הקב"ה למשה "מטבע של אש" — שפעולתו של ההוד
 נותנת מחצית השקל היא (לא רק מטבע רוחנית בלבד, אלא בענין הרוחניות
 נופא היא) באופן של "אש", כלומר, שיש בה חכונת האש, שטבעה לעלות
 תמיד למעלה, להעלות בקודש בעילוי אחר עילוי.
 תעין זה מוכן גם להודי פשוט שבפשוטים — שהרי גם הוא שואף
 להתעלות לדרגא נעלית יותר, ומכין שהתעלות זו פירושה להוסיף בענינים
 רוחניים, ופשוטא — להתרחק מענינים חומריים.
 ועפ"י יתקד ותר אף שמטבע גשמית יכולה להיות "כופר נפשו" —

57

והענין

- אמרת הקב"ה למשה "זה יתנו" היא בנוגע לבני"י, שגם שהנתינה שלהם . .
- . . יתנו"י, שאם אצלם יהי בגלוי . .
- . . מטבע גשמית סתם, אלא . .
- . . כסא הכבוד. הפירוש והענין ד"מטבע של אש" . .
- . . שפעולתו של יהודי בני"י בנתינת . .

מכיון שיש בה החסונה של אש, בלוק, התחזקות ממוסדות שאיזה לרומיות.

זמנה למרס הוראה נפלאה בנוגע לעבודת האדם במטבע הפעיל - המעשה הוא העיקר.

הציוני רחמ"ת מחצית השקל - אף שיעקר בזמן שבתוכו היו קיים. שאו היו צורך כאורא משראל לתת מחצית השקל עבור קרנות השקל בשנת כל השנה כולה 33 - מי"ט, גם בזמן הזה ישנו מנהג ישראל ליתן קודם פורים בערב פורים קודם שמתפללים מנחה) מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום וכאוחו זמן, ובר מחצית השקל שהיו נותנין באר, ומאחי ששלשה פעמים מחיב חרומה בפרשה, יש ליתן שלשה 34.

וכמו כן ישנו הענין רחמ"ת מחצית השקל שסמנו נעשו ארני המשכן 34 - בנוגע למשכן ומקדש הרומני שבכאורא משראל, כפי 34 יחסנותי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כאורא משראל 34.

ועל זה באה ההוראה מהענין דיות יתנו, "מטבע של אש" - שכאשר יתנו נותן פרוטה לצדקה (וכן כאשר מפייסו בדברים 34, דיבור שמי ע"י ה מוצאות הפה), אין זו מטבע גשמית (או דיבור גשמי) שהם, כי אם מטבע של אש, בדרכה המטבע שהוראה הקב"ה למשה (דיות יתנו), בליה ענין של רחמיות וקדושה, ובה גופא - בתכונה של אש, שטבעו לעלות תמיד למעלה, ומהענין ד"מחצית השקל" - למרס גם בנוגע לכל המצות.

נוסף לכן שכל מצוה כוללת את כל המצות, כדוגם באר החסרותה 34 בענין "העוסק במצוה פטור מן המצות", לפי שבכל מצוה כוללים כל המצות - הרי מכיון שמי מחצית השקל נעשו ארני המשכן, נמצא שהיו היסוד שעליו נבני המשכן כולו, כללות העבודה ד"ושכנתו בתוכם" שנעשה ע"י קיום התורה ומצותיה.

ולכן, מהענין דמחצית השקל נמשך ענין דדוגמא גם כבי המצות - שכל פעולה של יהודי בעניני תורה ומצותיה שנתלכשו בדברים נסמים, צינית בצמר גשמי, תפילין בקלף גשמי, וכיו"ב בשאר כל המצות, אין זו פעולה גשמית נרדא, כי אם מצות "מטבע של אש", ענין של רחמיות וקדושה, ולא עור, אלא שיש בו תכונה האש - שטבעה לעלות תמיד למעלה.

ומזה מוכן נודל העילוי וההפלאה של חיות, חום והתלהבות - "אש" של קדושה - בכללות עבודתו של יהודי בכל עניני התורה ומצותיה, כך שבכל פעולה שלו יצבר הענין ד"מטבע של אש".

34) וגם בזה חילוק מכו"כ ענינים שעושים לזכר ובמקום וכו' - שמדייקים להש' שיהי' במטבע גשמית דוקא כדאז, מחצית וכו'.

(* ראה לקו"ת דברים עח, ג ואילך. עיי"ש.

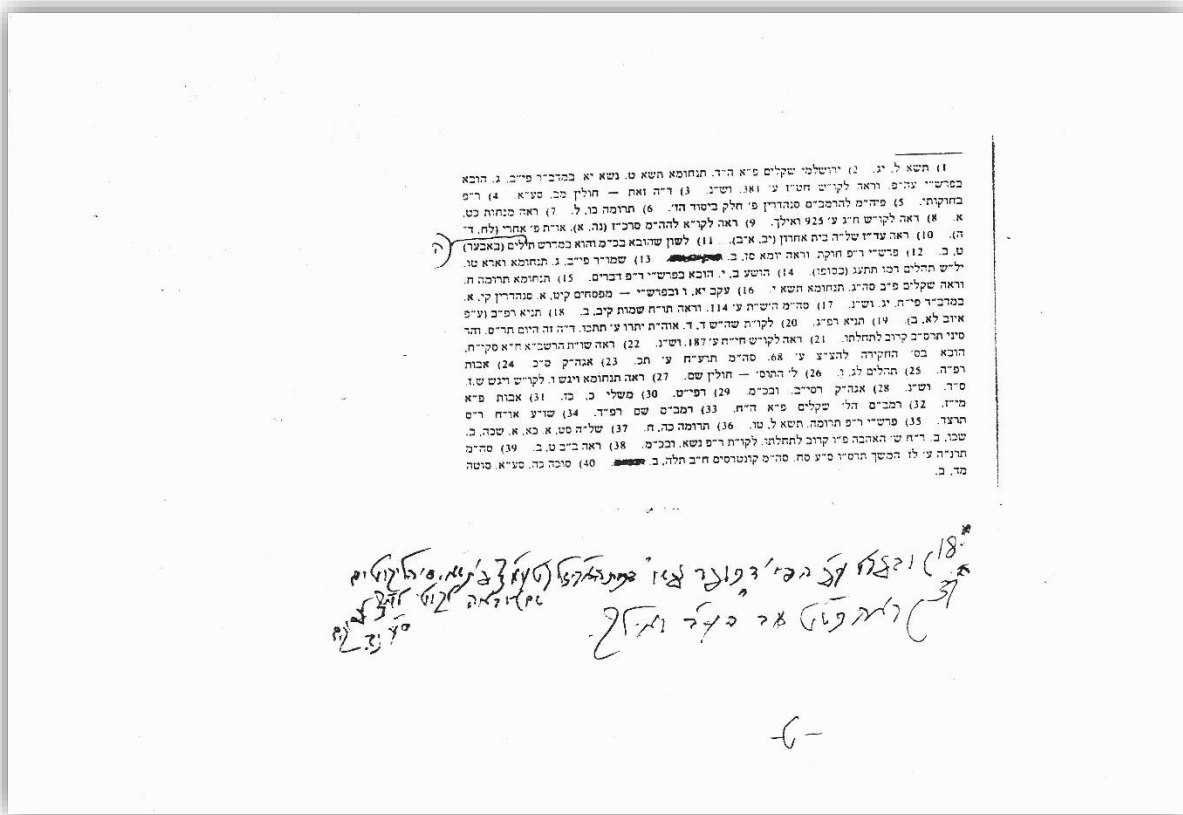
34) ועל זה באה ההוראה מהענין דיות יתנו, "מטבע של אש" - שכאשר יתנו נותן פרוטה לצדקה (וכן כאשר מפייסו בדברים 34, דיבור שמי ע"י ה מוצאות הפה), אין זו מטבע גשמית (או דיבור גשמי) שהם, כי אם מטבע של אש, בדרכה המטבע שהוראה הקב"ה למשה (דיות יתנו), בליה ענין של רחמיות וקדושה, ובה גופא - בתכונה של אש, שטבעו לעלות תמיד למעלה, ומהענין ד"מחצית השקל" - למרס גם בנוגע לכל המצות.

ועל זה באה ההוראה מהענין דיות יתנו, "מטבע של אש" - שכאשר יתנו נותן פרוטה לצדקה (וכן כאשר מפייסו בדברים 34, דיבור שמי ע"י ה מוצאות הפה), אין זו מטבע גשמית (או דיבור גשמי) שהם, כי אם מטבע של אש, בדרכה המטבע שהוראה הקב"ה למשה (דיות יתנו), בליה ענין של רחמיות וקדושה, ובה גופא - בתכונה של אש, שטבעו לעלות תמיד למעלה, ומהענין ד"מחצית השקל" - למרס גם בנוגע לכל המצות.

.. ש"המעשה הוא העיקר" ..
 .. מ"מ, גם בזמן הזה ישנו 34 "מנהג ישראל" ..
 .. שכאשר יתנו נותן פרוטה לצדקה (וכן כאשר מפייסו בדברים, דיבור גשמי ע"י ה' מוצאות הפה הגשמיים) ..
 .. אין זו פעולה גשמית גרידא, כי אם בדוגמא "מטבע של אש" ..
 [בסיום השיחה ציין כוכבית לסימן התחלת פסקא בפ"ע:] ועד שמקיים הציווי: אש תמיד תוקד על המזבח (הלב) לא תכבה.

34*) וגם בזה חילוק מכו"כ ענינים שעושים לזכר ובמקום וכו' - שמדייקים להש' שיהי' במטבע גשמית דוקא כדאז, מחצית וכו'.

(* ראה לקו"ת דברים עח, ג ואילך. עיי"ש.

18* ובפרט ע"פ הפי' ד"כופר נפשו" בכתהאריז"ל (טעמ"צ פ' תשא. ס' הליקוטים שם) – וראה ליקוטי
 לוי"צ לפסוקים ס"ע נב.
 37* ראה כש"ט מב סע"ב ואילך.

.. במדרש תהילים ..

18* ובפרט ע"פ הפי' ד"כופר נפשו" בכתהאריז"ל (טעמ"צ פ' תשא. ס' הליקוטים שם) – וראה ליקוטי
 לוי"צ לפסוקים ס"ע נב.
 37* ראה כש"ט מב סע"ב ואילך.

שער הסיפורים

לקט סיפורים ואמרות מרשימותיו של הרב פנחס ע"ה קארף
- מתוך השיעורים שמסר באהלי תורה מתיבתא -

- א -

מענין התמדה בתורה. כשלמדתי עוד בברינא, הי' שם בחור א' שהיום הוא שליח במאראקא שמו [הרה"ח] שלום שי' [ע"ה] איידלמאן והי' אז בחור בן ט"ז ועד אז הי' מהבחורים הרגילים בענין ההתמדה בלימוד, ופתאום ראיתי שינוי גדול שבזמן הסדר ממש לא פסיק פומי, ולא הי' שייך שידבר אז עם מישהו, אף שלאחר הסדר הי' כרגיל, ונודעתי שקיבל מכתב מהרבי ליום הולדתו, ושם הי' כתוב אודות התמדה בלימוד. ותיכף בא אצלו בהנהגה בפועל.

- ב -

וכן מספרים שבליובאוויטש שהי' סדר הנגלה שמונה שעות רצופים, הי' שם מהבחורים ר' מרדכי הכהן פערלאו והי' כ"כ שקוע בלימוד, עד שכשהי' הפאטש אחר סדר הנגלה, הי' כמו א' שמעירים אותו מתרדמה עמוקה.

- ג -

וכן מספרים על ר' אלי' סימפסאן שהי' נק' אלי' ייכיל שהי' לומדים שעות רצופים אמרי בינה, (פ"א בזמני היו שני חברים חתנים שעלה בדעתם פ"א ללמוד אמרי בינה י"ג שעות רצופות, וכשירדו למטה לסעודת הערב הי' פניהם לבנים כסיד).

- ד -

שמעתי מר' אבא פליסקין ע"ה (ועכשיו זה כבר מודפס בספר השיחות של תר"פ-פ"ז ואפשר בנוסח אחר קצת) שהרבי הקודם אמר פעם בהתוועדות לר' איטשע דער מתמיד "וועט איר טאן אין תשב"ר זייט איר מיינער, און אויב ניט - קענט איר זיין איטשע און צו מיר האט איר ניט קיין שייכות".

- ה -

שמעתי מר' אלעזר פנחס וויילער ע"ה שהי' סאלדאט של הרבי הקודם, וסיפר איך שהי' העבודה שלו, שהי' בא לעיר ומקבץ ילדים ונותן להם ממתקים ואומר להם שתבואו בשבת לביהכ"נ, ועשה עמהם מסיבות שבת והלך עמהם בעיר, ומנגנים "אז איך וואלט האבן כח וואלט איך אין די גאסן געגיינגען און געשריען שבת".

- ו -

וגם סיפר שפעם שלח אותו כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ לאיזה עיר לעשות שם ישיבה, ויסד שם ישיבה, ולי"ב תמוז נסע לני. להתוועד עם הרבי. וקודם ההתוועדות קרא אותו כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, וא"ל "מי דארף פאלגן", והוא משתומם מה הכוונה של הרבי, וא"ל כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ אז ער זאל גלייך פארן צוריק גם קודם ההתוועדות. והוא ציית ונסע תיכף חזרה. וכשבא לביהכ"נ ראה שיש שם שערורי, והגבאים רוצים להרס את הישיבה שיסד, ותיכף כשבא עבד בכל כוחו וסידר כל הענין.

- ז -

ר' מיכאל טייטלבוים כשהי' שמש בבראנוויל הי' לו חדר בביהכ"נ שלו שהוא יסד, ופעם במוצש"ק כשהי' מכבד את הרצפה בביהכ"נ, שמע איך שהבע"ב מדברים איך שהילדים עושים רעש וכו' וצריכים לבטל החדר. והוא לא הפסיק מכיבוד הרצפה ומדבר כמו לעצמו ובקול שהם ישמעו, ואומר: "מ'שטייט מיט א פוס אויף יענער וועלט און מ'קען ניט ליידין וואס קינדער לערנען דא. זיי זאגן דאך שמע ישראל, איר ווילט זיי ארויסווארפן ווארפט זיי ארויס, איך וועל זיי ניט ארויסווארפן, אבער דעמאלט וועט מען אייך פון קבר ארויסווארפן". וכמובן שהחדר לא נתבטל.

- ח -

מספרים על ר' לייבע שיינין שכשהי' כבר הרבה שנים אחר החתונה וכשפגשו אותו ושאלו אצלו וואס הערט זיך, הי' אומר שהארבע שעות חסידות בכל יום זה הוא שומר.

- ט -

מספרים על ר' יאסעלע דעם מגיד'ס שהי' קפדן והי' צועק על הבעל עגלה 'שייגעץ פארק פאר'! ופ"א נפל מעל העגלה ונפל בהשלג, ובעל העגלה לא הרגיש. וכשהבע"ג הרגיש שאיננו בתוך העגלה, הלך בחזרה למצוא אותו, ומצא אותו יושב בתוך השלג וצועק 'שייגעץ פארק פאר'! כי הי' עמוק במחשבותיו עד שלא הרגיש שנפל וכו'.

- י -

הרבי מוהר"ש סיפר על חסיד שעבודתו בתפילה היתה שהי' מניח הטלית על כתפו בשלש בלילה, וחושב בחסידות עד תשע בבוקר, ומתפלל מתשע עד שלוש אחה"צ.

- יא -

ר' ישראל נח סיפר (אף שהוא סיפור תמוה קצת) שפעם בא א' להצ"צ ושאל לו אודות ענין של מסחר, שהי' לו הצעה לנסוע לוויילנא בשביל ספרים ושאל להצ"צ, והצ"צ ענה לו בלשון תמיהה "פארן אין ווילנא נאך ספרים!?! וכשיצא מהיחידות וסיפר היחידות למהרי"ל בנו של הצ"צ, אמר לו המהרי"ל

"בא דעם טאטן איז ניטא קיין גלייך ווערטלעך, און ניטא קיין תמיהות, אז ער האט גיזאגט פארן אין ווילנא נאך ספרים דארפסטו פארן אין ווילנא נאך ספרים".

- יב -

שמעתי מר' פרץ ע"ה, שר' יצחק מתמיד בתחילת ביאתו לליובאוויטש למד רק נגלה, וכששאלו אותנו למה אינו לומד חסידות ענה כי אם הי' המעל"ע 25 שעות הי' לומד חסידות, אבל מאחר שהמעל"ע הוא רק 24 שעות הוא צריך זה לנגלה. ופעם פעלו עליו שיכנס להתוועדות של ר' גרונם ע"ה, וכשנכנס להתוועדות שמע שר' גרונם אומר לבחור פשוט (שכחתי שמו) גלויב מיר אז דער פשט פון "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" פארשטייט בעסער פון דעם גאון (הגר"א). כששמע אלו המילים חשב שהם חברה משוגעים, אבל כשראה שגם בחורים שהכיר אותם שהם לומדים יושבים ומקשיבים להפארברענגען [אזי נשאר], והפארברענגען הזה שינה כל מהותו, ומאז התחיל ללמוד חסידות באותה התמדה שלמד בתחילה נגלה.

- יג -

סיפר הר' ר' ישראל שי' [ע"ה] פרידמאן, שכששלח אדמו"ר מוהרי"צ את החסיד התמים ר' לייבע ע"ה שיינין להיות רב בדאקשיץ, אמר לו: פאָמַנִי חאַזאַיִן (שיזכור את הבעה"ב).

- יד -

פעם אחר המאמר בר"ה אצל הרבי הקודם הלכו בריקוד, וכנראה שהיתה שמחה גלוי', והרבי הקודם שלח שליח לומר "וגילו ברעדה".

- טו -

פעם הי' משבח הרב טעלושקין את הבחורים בפני כ"ק אדמו"ר מה"מ ביחידות שהם באים לביהכ"נ שלו שהיתה דרך רחוקה מ770 כדי לשמח יהודים בשמח"ת, ואמר שזהו מס"נ לילך דרך רחוקה כזו. ואמר לו הרבי שהמס"נ הוא שמניחים הפארברענגען והולכים לשמח יהודים. והיינו שזה המס"נ - אפגעבן אייגענע רוחניות פאר א צווייטן אידן.

- טז -

ר' יענקל זורוויצער בהיותו בחור בישיבה בליובאוויטש היו קוראים לו יענקל באבע, יענקל טארבע(?), כי הי' כמו באבע להתלמידים הקטנים לעזור להם בכל המצטרך להם, וגם הי' אצלו טארבע כמו סל מוכן בענינים הנצרכים להתלמידים הקטנים.

- יז -

כשהתחילו הגזירות נעשה ר' יענקל זורוויצער כמו מגיד והי' נוסע מעיר לעיר לעורר בני ישראל לתומ"צ. מספרים שבא' המגידות שלו עלה על הבימה והתחיל לספר סיפור בניגון של מגיד: פעם הלכתי ברחוב ושמעתי קול בכי והלכתי אחר הקול ובאתי לבית שמשם יוצא הקול ונכנסתי לחדר א' ואח"כ לחדר שני עד שבחדר האחרון מצאתי טלית בוכה, ושאלתי "טלית'ל! טלית'ל! וואס ווינסטו"? וענתה לי, "ווי זאל איך ניט וויינען אז בעה"ב איז אוועק גיפארן און גינמען דעם שווארצן קאסטוים און דעם געלן קאסטוים, די שווארצע שיק און די געלע שיק, די שווארצע טופליעס און די געלע טופליעס, נאר מיר אליין האט ער פארגעסן"! האב איך עם געעטפערט, "טלית'ל טלית'ל ניט וויין! עס וועט קומען א צייט וואס דער בעה"ב וועט ניט נעמען ניט דעם שווארצן קאסטוים ניט דעם געלן קאסטוים, ניט די שווארצע שיק ניט די געלע שיק, ניט די שווארצע טופליעס ניט די געלע טופליעס נאר דיר אליין, טלית'ל טלית'ל ניט וויין".

- יח -

דוגמא איך חסידים היו מקיימים הוראה של הרבי הנני להביא ב' סיפורים מהרב מענטליק ע"ה: א'. שאני הייתי עד לזה שפעם באמצע התוועדות פנה הרבי (שהוא הי' עומד סמוך להרבי כי הוא הי' שר המשקים של הרבי) אליו, "ווי קומט א ראש ישיבה מיט א טאיי", כי עד אז ענב עניבה, ובהיום שלאח"ז הסיר העניבה ומאז לא ענב עניבה.

ב. מפי השמועה (לפי הנוסח ששמעתי בפעם הראשון) זה הי' כשר' מענטליק בתור חתן הי' צריך לנסוע לאמעריקא, והרבי הקודם הי' עדיין בפולין, ואמר לו הרבי שיסע דרך לונדון ויחזור שם חסידות בשבת. וכשראוהו שם אמרו לו שקודם השבת נוסע ספינה לאמעריקא, וזוהי הספינה האחרונה ואם לא עכשיו לא יוכל לנסוע, והוא ענה כי הרבי אמר לי שאחזור חסידות בשבת בלונדון ולכן לא יכול לנסוע, והם טענו עמו שהרי זה מצב של חירום. אבל הוא לא שם לבו להם, כי אמר שהרבי ציווה לי לחזור חסידות בשבת בלונדון, ולפועל הרי הספינה שנסעה קודם הרי הנאצים תפסוה, ואחר השבת היתה ספינה אחרת והוא נסע עמה ובא בשלום.

- יט -

אכתוב כך מי"ב תמוז ברוסיה בסמארקאנד, שהי' י"ב תמוז בשבת והתוועדו בחצר של ר' ישראל נת, שאצלו הי' המנין בשבת, והנני זוכר שר' בערקע חן צעק ורקד "דער רבי האט מיר אויסגעלייזט".

- כ -

וגם אכתוב מהתוועדות י"ב תמוז בפאקינג, שהחלון של החדר שלנו הי' מול הביהכ"נ שהיתה בצד השני של הרחוב ובשעה שבע בבוקר הקיצותי מניגון לבבי שניגן ר' מיכאל טייטעלבוים, והלכתי

לביהכ"נ ושם הי' עדיין ר' ישראל נעוולער ור' פרץ מאצקין, אבל ר' מיכאל הי' אין דער ארבעט (?) והוא דיבר וכו'.

- כא -

כ"ק אדמו"ר מה"מ אמר לזוגתי כשהיתה בחורה בקעמפ "בנות", והיתה ביחידות בשביל יום הולדת שלה קודם תשעה באב. והרבי אמר לה "כולם ידברו אודות החורבן ואת תדברי בענין שמשיח נולד בת"ב".

- כב -

מספרים אודות שני חסידים בעלי מדרי' מחסידי פולין, שכשהיו צריכים לילך לכל נדרי אמרו נלך להתפלל מעריב, וכשהיו צריכים לילך לעשות הסדר אמרו נלך לאכול סעודת הערב. ושאלו ע"ז איך הם אומרים ככה, ותרצו ע"ז כי אצלם כל מעריב הוא כל נדרי, וכל סעודת הערב הוא סדר.

- כג -

פעם הלך א' (כמדומה לי שהסיפור הוא אודות חסידי אדמו"ר האמצעי) לחנות של משקפיים ולקח כתב מחיקו כדי לראות אם המשקפיים מתאימים לו, וכשהתחיל להביט בהכתב שכח איפה הוא נמצא, והתעמק בהכתב. (ע"כ מובא בספר של ר' נחום שמר' סאסאנקין מה שסיפר המשפיע ר' שמואל גרונם בהתוועדות, ומא"מ ז"ל שמעתי ההמשך ש) אח"כ נכנס עוד א' מאנ"ש, וראה אותו מביט בכתב, וגם הוא נשאר עומד ולומד בהכתב. עד שנעשה קבוצה, כולם מביטים בהכתב ושוכחים איפה הם נמצאים, עד שבעל החנות הי' צריך לסגור החנות ואמר להם לפנות המקום. (ועפ"י זה ההוספה הרי שזה לא הי' איש מיוחד אלא כך הי' המצב אצל חסידים אז זיי האבן געלעבט אין חסידות).

- כד -

סיפרו שפעם הלך חסיד א' ברחוב, והי' אז טיט ברחוב, והלך בתוך הטיט, והולך וחושב בחסידות, ובאמצע נעשה עייף מההליכה, וישב על הטיט. ובתוך כך עברו כלבים והתחילו לנבוח, והוא יושב כך בתוך הטיט וחושב בחסידות. וכשמע הנביחה אמר "זיי ניט מבלבל".

- כה -

ר' חיים בער קרעמענטשוגער הי' שוכר ביין, ופעם נסע להשותף שלו, וכשבא לביתו, והוא לא הי' בבית, וישב להמתין עליו, והתחיל לחשוב בדא"ח. וכשבא השותף וראה אותו באופן של העמקה לא רצה לבלבלו, וכשנתעורר מעמקותו וראה את השותף שלו עומד לנגדו, נתן לו שלו' ושאל וואס הערט זיך בא אייך אין ...?.. והתחיל לחפש את הכלי ליטול ידים כדי להתפלל מנחה כי חשב שהוא בביתו.

- כו -

שמעתי משלום בער הגדול(?) שאמר שיש פתגם "אז פון גלות השכינה האט נאך קיינער קיין גידעחיקע(?) ניט געכאפט" (נ"ל שהכוונה להתקפת לב, או בדומה לזה) ואמר הפי' לזה בשם אביו, כי יש ענינים שמשלימים זה. אבל ע"פ המבואר בשיחה [ש"פ דברים תש"נ] אפשר לומר שהסיבה לזה היא כי הגלות הוא הכנה והקדמה לגאולה העתידה.

- כז -

חברי משה יצחק גורקאוו בהיותו בחור, והי' בחור פנימי ועובד השם, הי' מארגן מסיבות שבת, והוא הי' צריך לילך בשביל זה כל שבת כשעה, הנה הוא התנהג כרגיל אצלו שלמד חסידות בבוקר ואח"כ חשב חסידות קודם התפילה, ואח"כ הי' צריך להפסיק באמצע חסידות ולילך כשעה ולסדר שם המסיבות שבת, ואח"כ הלך שם לביהכ"נ והמשיך בעבודת התפילה.

- כח -

שמעתי סיפור שבא פעם מגיד להעיר, ולאחר שהמגיד סיים דרשתו באופן של המגידים ההם שהי' מקטרג על בני", עלה אחריו החסיד על הבימה, ואמר 'רבוש"ע לא תשמע אליו, הוא פשוט הי' צריך 25 רובל בשביל החתונה של בתו לכן אמר זה'.

- כט -

הרה"ח ר"א [ליסון] מצד המצב של השואה, ואביו (נראה שהי' חסיד חב"ד) או שנספה בשואה, או שלקחו אותו למלחמה ולא בא חזרה, או באופן אחר, אבל עכ"פ האבא לא הי' בחיים, והוא נתגלגל למפלגת ביתר שהיתה מפלגה ציונית ימנית אבל לאו דווקא דתית. איני יודע איך הי' מצבו אז, אבל כשהישיבה היתה בפאקינג, הוא בא אז להישיבה, והי' אז בלי זקן ונשאר בישיבה. ולהיותו מנגן וזכר הרבה ניגונים חסידיים מהבית הי' נשאר הרבה זמן אחר הסעודות בהישיבה לנגן ניגונים חסידיים, והי' לו חסידישע ווארימקייט, וכן הי' משתתף בהתוועדות החסידיים. ופעם בהתוועדות רקדו הרבה זמן, ואחר הריקוד שהי' בהתעוררות גדולה, ביקש שיפסיקו לקרוא אותו בכינוי "אברהם ביתר" מצד שבא מהמפלגה ביתר, ואז התחיל עיקר שינויו, ואח"כ נסע עם הישיבה לברינא, ושם נשא לאשה בתו של המשפיע ר' שלמה חיים, ואח"כ נסע לא".

וכשהי' בא להרבי ראינו החביבות של הרבי אליו, פעם ביקש אותו בהתוועדות דשמח"ת לילך על הידים לפני הרבי, כי הרבי שמע שבהתוועדות הקודמת שעשו בעצמם [חסידים] הלך על הידיים, וכן בשנים האחרונות כשבא פעם להרבי, והי' אז ראלי, והרבי ביקש אותו לילך לפני הידים על הידים. ומספרים שבשנים האחרונות באים הרבה לשמוע תפילתו בליל ש"ק שמעוררת הרבה.

- ל -

זכורני בין כ"ז אד"ר וג' תמוז, כשפעם הלכו הבע"ת להאווה לבקש על בריאות כ"ק אדמו"ר מה"מ, והזמינו אותי גם לשם. וא' מהבע"ת שדיבר בשם כולם להרבי הקודם, וטען הרי אנחנו שינינו כל חיינו, ובכח זה תבעו בריאות הרבי.

- לא -

רא"ח רויטבלאט סיפר לנו שר' חאניע מרוזוב הי"ד אמר פעם אודות א', למה הבחור הזה יודע כ"כ שו"ע? (ואפרש שהיתה כוונתו ע"ע היינו רא"ח, כי הוא ידע הרבה שו"ע) ואמר, וויילע עס איז אים נוגע!

- לב -

חטאי אני מזכיר, שפעם נסעתי במרכז שליחות והייתי לבדי בכפר א' אצל אונגערשער, והי' רחוק מביתו לביהכ"נ ואמר לי זה בשבת שהוא עושה עירוב בכל ע"ש ובדעתו על כל מי שיבוא, ואני אז לא למדתי בשו"ע הלכות עירוב, ולא ידעתי שבעירובי תחומין צריכים לידע מבעוד יום, היינו מי שעושים בשבילו. ואח"כ כשראיתי ההלכה כתבתי לכ"ק אדמו"ר מה"מ לבקש תיקון, ואמר לי ללמוד ההלכות.

- לג -

ר' חיים בער הלוי מקרעמענטשוג, אחר ששמע מהרבי מוהר"ש במאמר אודות ר' אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, מאז הנה בכל בוקר הי' מכין לביבות ומשקה, והולך בחוץ, ומוצא עניים ונותן להם הלביבות והמשקה, וזו היתה ההכנה שלו לתפילה. וא' הרביים אמר ע"ז שהשכלה שלו לא באה מלימוד אמרי בינה אלא מהלביבות.

- לד -

בענין שמניחים הדגשה על דברים פשוטים דווקא - הייתי פעם בהתוועדות צנועה, שהיו שם העלטערע חסידים ר' סעדי' ליבעראוו ור' אברהם מאיאר, ור' סעדי' תבע כל הזמן, שצ"ל "בגשמיש, בגשמיש" (בגשמיות, כך היתה המבטא שלו). [אני פירשתי כי ר' אברהם עיקר עבודתו בענינים הרוחניים, ור' סעדי' תבע שצריך להיות גם בגשמיות. אבל בשבוע העבר בא אצלי ר' מענדל בנו של ר' אברהם וסיפר כמסיח לפי תומו איך שר' אברהם הי' תובע ממנו ומאחיו לשמור קיצור שו"ע, ואמר להם שאם אין אתם שומרים השו"ע כל העבודה שלכם לא שוה מאומה].

- לה -

שמעתי סיפור שדיברו (כמדומה) בפני הצ"צ, והשוו את ר' אייזיק האמילער לר' נחמי' דובראוונער, ואמר הצ"צ "הרי ר' נחמי' הוא מחדש בתורה".

- לו -

פעם אמר כ"ק אדמו"ר מה"מ בעת ההתוועדות לר' ניסן, ש"בעת ק"ש עה"מ יחשוב על התלמידים, כמו הסיפור אז בעת ק"ש טראכט מען וועגן קלעצער". [ואפשר שהפי' הוא, שכמו ההוא שבעת ק"ש חושב אודות קלעצער, מפני שהוא מונח בזה כ"כ, שגם בעת ק"ש הוא חושב ע"ז, כמו"כ יהי' מונח כ"כ בהתלמידים שגם בעת ק"ש עה"מ יחשוב אודות התלמידים]. וכפי שאני זוכר, שר' ניסן אמר שהוא מקבל ע"ע זה.

- לז -

אביא בזה בדיחה חסידית, שפעם בהתוועדות או איזו שמחה, שהי' ר' ניסן נעמענאוו המשפיע, אמר לו א' מזקני אנ"ש ר' אברהם זלצמן, "מיר דאוונען, דאוון איך ניט, דאוונסטו"!

- לח -

פעם היו חסידים בתחנת הרכבת שאצל ליובאוויטש, וראו שבחור א' מהישיבה תו"ת יושב ובוכה, והבחור הזה הי' נוסע עכשיו מליובאוויטש הביתה, והיינו שכבר גמר לימודו בישיבה, ונסע הביתה להסתדר. והבחור הזה הי' בחור קר, שהמשגיח אמר עליו שהוא מקרר (ליענדיק בלשון רוסיא), שהי' שם כמה שנתקרו, וע"כ התפלאו שראו אותו בוכה, כי לא הי' שייך לזה. ושאלו אצלו לטעם הבכי', וענה שכשהייתי בליובאוויטש, הרי זה הי' עובד, וזה משכיל, ועוד. האט זיך דער רעדל געדרייט, בין איך אויך געווען אין רעדל, האב איך זיך געדרייט. אבער יעצט דארף איך אליין זיין דער עובד, אליין דער משכיל, ועוד. דערפאר וויין איך.

- לט -

בימי נעורי, פעם נתעוררתי משנתי, וזה הי' בא' מימי חוה"מ של סוכות, וראיתי שבביתנו מתוועדים, בהמשך משמחת בה"ש של הלילה (אז עדיין לא הי' אצלינו ההיום יום, ולא ידעו מהזהירות שלא לשתות גם מים מחוץ לסוכה, לכן כשהי' קושי היו מתוועדים בבית). ור' מיכאל טייטעלבוים דיבר, ואמר 'מי דארף ניט לערנען, מי דארף ניט דאוונען, מי דארף פאלגן דעם רבי'ן'. והכוונה היתה מובנת, שלא לחפש דרכי עבודה לעצמו, כ"א לעשות מה שהרבי אומר.

- מ -

פ"א בהתוועדות סיפר הרבי כי שאל פעם אצל א' אם הוא לומד גמרא, וא"ל שכן, כי הרי צריך להשתתף בחלוקת הש"ס, והרבי ביטל את זה, ואמר ש"הוא לומד מצד הוראה שצריך להשתתף בחלוקת הש"ס, ומצד זה שצריכים ללמוד גמ' בעיון, מצד זה לא". והי' משמע שזהו יותר נכון שצריכים ללמוד מצד העיון.

- מא -

יש סיפור מהבעש"ט (בכלל הוא סיפור ידוע אבל הלא בכל סיפור יש כמה נוסחאות, ואכתוב הנוסח ששמעתי מאמ"מ ז"ל (דער זיידע)), שפעם הבעש"ט נסע עם התלמידים ב.. כדרכו. ועמד אצל קעטשמע א', ונכנס להקרעטשמע עם התלמידים, ושאל את בעל הקרעטשמע אם יש לו לחם לכבד אותם, ואמר שיש לו איזה חתיכות לחם בשביל הילדים שמתעוררים בלילה ומבקשים לחם. אמר הבעש"ט, "תן זה". אח"כ שאל הבעש"ט "יש לך קצת משקה?", א"ל "יש לי בקבוק א' של משקה, שכל בוקר בא גוי א' וקונה זה ממני, ומזה אני מתפרנס". אמר לו הבעש"ט, "תן זה". ושתו המשקה ואכלו הלחם והלכו להם. בלילה התעוררו הילדים, והתחילו לצעוק לחם, ואמר להם אח"כ, וכן בפעם השני, והשלישית. אז אשתו התחילה לצעוק עליו, "מה אתה אומר להם אח"כ, ואח"כ יהי לך? הרי גם המשקה היחידי שהי' לך ליתן להגוי ולקבל קצת כסף, גם זה נתת להם, הם היו צריכים להלחם שלך, ולהמשקה שלך?". אז נעשה צר לו מאד, ויצא החוצה, ואמר "רבש"ע העלף", בבוקר בא הנכרי וביקש משקה, ואמר לו "תתן כסף", ונתן לו כסף, והוא הלך והביא משקה, וכששתה זה ביקש עוד, וא"ל "תתן כסף ואביא לך משקה", וכן הי' בפעם השלישית והרביעית, ולבסוף א"ל הגוי, "אתה יודע מאיפה אני לוקח כל הכסף? יש במקום פלוני אוצר, ומשם אני לוקח כל הכסף", והלך היהודי שם ולקח ג"כ הרבה כסף ונתעשר, וכשנתעשר שינה את הקרעטשמע לבית גדול. ופעם נסע א' התלמידים שהי' אז עם הבעש"ט, והי' לו תמיד קושיא על מה שהבעש"ט לקח מהאיש כל מה שיש לו, ובא לאותו המקום שהי' שם הקרעטשמע וראה בית גדול, ונכנס ושאל את הבעה"ב מה קרה, וסיפר לו כל הענין, ועכשיו נחה דעתו כי הבין שהבעש"ט רצה להביא אותו לכל העושר, ועדיין הי' קשה לו למה הי' הבעש"ט צריך לעשות באופן כזה, ושאל את הבעש"ט, וענה לו הבעש"ט כי ראה כי יש בשבילו אוצר מלמע', אבל הוא הי' מסתפק במועט, ואף פעם לא ביקש, ולכן הי' צריך להביא אותו למצב שהי' מוכרח לבקש, כי מלמע' אז מ'בעט ניט גיט מען ניט, וכשביקש קיבל.

- מב -

שמעתי מר' נחמן שי' שפירא, כי פעם היו צריכים למנות רב כמדומה במאסקווא, והיו שני קאנדידייטס, א' חסידישער, וא' אינו חסיד, והחסידיים רצו לבחור את החסיד, אבל בא הוראה מהרבי ריי"צ מריגא שיבחרו את השני. ורצו החסידיים לתהות על קנקנו מה טיבו, ושלחו את ר' חייקל ע"ה חנין שיהי' אצלו ויראה מה טיבו, וכך הוה כי בא לעירו, ובא אליו ואמר לו שרוצה להיות אצלו איזה ימים בפה, ואינו יודע איפה יכול להיות שלא יהי' בעיות בכשרות ע"כ רוצה להיות אצלו, והסכים. והוא הסתכל בהנהגותיו, ואיך שהוא מקבל אנשים. ובא אליו תחלה איש א' וסיפר שמצד המצב במדינה הוא מוכרח לעבוד בשבת, והוא בכה כי מעולם לא עבד בשבת ואינו יודע מה לעשות. והרב בכה עמו, ואמר לו עצות איך לסדר דלא יהיו איסורים דאורייתא וכו'. ואח"כ נכנס עוד א' ג"כ בבעי' הנ"ל, אבל הוא כבר אמר מעצמו שלכאו' יכולים לעשות עצה זו או עצה זו, אבל הרב לא הסכים על שום היתר אף שהיו

אותם היתרים שהוא בעצמו אמר להראשון. וכשהשני הלך, אזי ר' חייקל שאל אצל הרב מה נשתנה מה שלהראשון התיר ולהשני לא, וענה לו שהשני ה"ה (ואמר איזה מילה שאיני זוכר, אבל התוכן הי' שה"ה) תמים, והתמימים חינכו אותם באופן אחר לגמרי, לכן הוא צריך לעמוד בנסיון זה, אף שאחר אינו שייך לזה.

- מג -

שמעתי מאמ"מ ז"ל שפעם כפרי א' שנסע להעיר על יוהכ"פ לקח עמו כל ב"ב והי' אצלו כמה ילדים ולקח כולם עמו לנסוע העירה ושכח בביתו האמא הזקינה שהיתה ישנה אז בבית. וביהכ"פ קרא ר' לו"י מבארדיטשוב את הכפרי הנ"ל וא"ל אתה יודע ששכחת את האמא שלך בבית, ואספר לך מה שקרה. כשניעורה משנתה וראתה ששכחו עלי' התחילה לדבר להקב"ה ואמרה הבן שלי שאני גידלתי אותו וטיפלתי בו ועכשיו כשנסע העירה ליוהכ"פ לא שכח על אף א' מילדיו רק על האמא שגידלה אותו וטיפחה אותו, ואמרה רבש"ע הבן שלי חטא כנגדי הרבה אבל האם בשביל זה ארצה שלא יהי' לו ח"ו שנה טובה? לא, אני מוחלת לו בלב שלם ואני רוצה שתתן לו שנה טובה, ואח"כ סיימה רבוש"ע אנחנו הבנים שלך, ואנחנו חטאנו לך הרבה (תלמד ממני) ואעפ"כ תתן להם שנה טובה, ואמר הבארדיטשובער שע"ז העבירה הקיטרוגים.

- מד -

שמעתי מר' פרץ מאצקין ע"ה שפעם בא א' לר' חיים צאנזער ושאל אצלו למה החסידים שלכם לא הולכים לפי הסטייל, דער מלבי"ם הק' זאגט דאך אויף "וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה" כי ראה אותם מלובשים כפי האופן של מצרים, וע"ז שאל "מי אלה" וענה לו "בני הם אשר נתן לי אלקים בזה" כי כאן במצרים אין יכולים לילך כמו בארץ כנען, כי כאן צריכים לילך באופן של ארץ מצרים. וענה לו הצאנזער 'מלבי"ם הק'? איך האב קיינמאל ניט געהערט מלבי"ם הק'! איך האב געהערט רש"י הק', אר"י הק', אבער מלבי"ם הק' האב איך קיינמאל ניט געהערט. אונז טייטשן אנדערש, דלכאו' אינו מובן, כי מקודם כתוב "ועיני ישראל כבדו מזוקן לא יוכל לראות", ואיך הי' כאן "וירא ישראל את בני יוסף", אלא שהפי' הוא כי יעקב בסוף ימיו נזדכך כ"כ עד שלא יכל לראות דבר גשמי רק דבר רוחני, וכאן שהי' "וירא ישראל את בני יוסף" תמה ע"ז ושאל "מי אלה", איך זה שאני רואה אותם. וע"ז ענה לו יוסף "בני הם אשר נתן לי אלקים בזה", שהם נתחנכו במצרים ואעפ"כ היו "מנשה ואפרים", לכן היו ראויים שתראה אותם'.

- מה -

אני הכרתי א' מזקני החסידים ר' ישראל הלוי נעוולער ע"ה, ואופן עבודתו בתפלה עכ"פ בשבתות, שהי' תחילה הרבה זמן חושב דא"ח, ואח"כ הי' מתחיל עבודתו בשטורעם.

- מו -

מספרים כי כשר' ניסן ור' חיים זלמן קאזלינער - חז"ק - ישבו ביחד בתפיסה, והם לא אכלו המאכלים הבלתי כשרים, והיו שם יהודים שלא היו שומרי תומ"צ, ואמרו להם אתם אינכם אוכלים, תתנו לנו. והי' בזה חילוקי דעות בין ר' ניסן ור' חיים זלמן, כי ר' ניסן לא נתן להם, ור' חיים זלמן נתן.

- מז -

כשהיינו בפאקינג הי' אא"מ ז"ל ור' אלי' חיים ע"ה מקבצים בשביל מעמד, ושם הי' המעות מארק'ס ובאמצע הזמן החליפו המארק'ס והי' המארק שוה הרבה יותר מקודם, ובמילא כשהם קיבצו המעמד נתנו העולם פחות הרבה מקודם, רק א', ר' חיים ע"ה טאשקענטער נתן אותו הסכום. ואמרו הם, אז מי ווייס ניט ווער דער חסיד איז.

- מח -

בני יהודה לייב שי' הי' נצרך 8000 דאלאר בדחיפות בשביל הבאנק ולא ראה שום מוצא איך להשיג הכסף, ועמד אצל תמונה של הרבי ואמר רבי העלף. ואמרו לו שעומד א' בפתח בית חב"ד ורוצה ליתן כסף לבית חב"ד, וכשבא לראות מיהו האיש, ראה שחור עומד בפתח, ומספר סיפור, שהסיפור גם בשעתו כשאירע הסיפור שמעתי זה מר' איטשע שי' [ע"ה] שפרינגער שזה אירע אצל חתנו השליח, והסיפור הוא כיצד השחור הי' "וויזשון" כן הי' לשונו באור לג' תמוז ה'תשנ"ד שראה א' עם זקן לבן שא"ל שילך ל"דזודעיי", או שאמר לו סתם "דזודעיי" ולמחר ראה בטליוויזיע כל הלוי' וכו' וראה שזה הי' הפנים שראה בלילה. והוא חשב שהכוונה שילך לא", וכן הי' דעתו, וכשאמר הדעה שלו לאשה א', אמרה לו שילך לשאול לשליח מחב"ד שהי' בעירו, וזה היה חתן ר' יצחק הנ"ל, והתחיל לשאול אצלו על השרשים שלו, והוא הביאו לביתו, והראה לו התמונות של משפחתו, וראה תמונה א' של אשה לבנה, ושאל מי היא, ואמר שזוהי אם אם כו' והיא היתה יהודי' מרומניא, וא"ל שא"כ אתה יהודי, וזוהי כוונת הרבי שתתחיל לנהוג כיהודי. והוציא עליו 800 דאלאר, ועכשיו בא לשלם החוב לחב"ד. וא"ל יהודה ליב שי', 800 דאלאר זה טוב אבל אני צריך 8000. והוציא פנקס טשעקס וכתב לו טשעק על 8000 דאלאר. ואני ראיתי זה השחור כשהייתי פעם בשבועות אצל יהודה ליב שי'.

- מט -

בתשי"ח כשלמדתי במאנטריאל ובאתי הביתה לכ' אב, סיפרו לי שבשבוע זה קרה משהו, שאצל א' שגר בא"י, בתו נאלמה בהיותה בת ב' שנים, ועכשיו היא כבר בת ח' שנים. וכשהסטמר הי' בא"י בא אליו האיש להתייעץ, ואמר לו שישע לאמעריקה כי באמעריקה יש דאקטורים טובים, ובא לאה"ב ורצה להכנס להסטמר, ולא הניחו לו להכנס כי בתו היתה בלא פיזמקאות. וחרה לו זה, והחליט לעשות מעשה בעצמו, ומצא רופא שאמר שיכול לעשות ניתוח, ויכול להיות שיעזור, אבל יכול להיות שתאבד ח"ו החיים, והוא החליט לעשות הניתוח, כי למה הוא צריך בת אילמת. ועשו הניתוח ולא הי' בהצלחה והבת

היתה מסוכנת, והוא נסע כך בסאבוויי בפנים עגומים. וליובאוויטשער א' ראה אותו ושאל מה קורה, וסיפר לו כל הענין. ושאל אצלו האברך אם הי' אצל הליובאוויטשער רבי, וענה לו לאזט מיר אפ מיט די רבי'ס, כי הי' עוד בכעס ממה שקרה בסטמר, ואמר לו האברך מה אתה יכול להפסיד. ואמר לו שיעמוד במסדרון, וכשהרבי ילך למנחה או למעריב, שיגש אלוי ויספר לו ענינו. וכן עשה, אבל הוא לא ביקש ברכה, כי הוא הי' כבר מיואש, רק שאל מה יותר טוב, להניחה בבית הרפואה או ליקח אותה לבית. והרבי הי' מרוגז על אופן השאלה, ואמר "למה צריכים לקחת אותה מהשפיטאל, ס'איז א גוטער שפיטאל, און מ'זאל רופן דוקטור גיטליך, און אין א טאג קען זייס(?) צוויי וועט זיין א שינוי". וכן הי', כי ביום הראשון נראה אדמומית וביום השני ירדה מהמיטה וקראה אבא.

- נ -

סיפר אא"מ ז"ל כי בשמח"ת הראשון של נשיאות כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ הי' שם א' שנסע ברכבת לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ. ואז הי' זמן שהיו זורקים יהודים מהרכבת באמצע הנסיעה, וזרקוהו באמצע הנסיעה. וכששכב על הקרקע ביקש מהקב"ה שיבוא לקבר ישראל, ואח"כ נתחזק ונסע לכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ והי' אצלו בשמח"ת, ובאמצע ההתוועדות אמר כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ "ווי בעט דאס א איד קבר ישראל" (הכוונה כנ' שצריך לבקש שיתרפא), וכך אמר אזה פעמים באמצע ההתוועדות, ואחר שמח"ת נפטר.

- נא -

גם סיפר אא"מ ז"ל שבעת שהי' חוזר אצל כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ, פעם באמצע חזרה קראו אדמו"ר מוהריי"צ לטעלעפאן, ואמר "פון ג"ע אין בלאטע" וכשחזר אמר "און צוריק אין ג"ע".

שער מכתבים באנגלית

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין ג. נ.

FREE TRANSLATION

To All Participants in the
Thirteenth Annual Dinner of
The Lubavitcher Yeshivoh
Tomche Tmimim of the U.S.A.

By the Grace of G-d
2nd Day of Shevat, 5713
Brooklyn, N.Y.

Sholom u'Brocho:

I send my greetings to all present at, and participating in, this year's annual celebration of the Lubavitcher Yeshivoh Tomche Tmimim of the U.S.A., and address to each one of you the blessing hallowed by Jewish custom:

Blessed is he who comes in the Name of G-d!

American Jewry owes praise and gratitude to the Almighty for having been privileged to have in its midst my saintly father-in-law of blessed memory, who on arrival in this country thirteen years ago immediately planted on this soil the "Divine Vineyard," the Lubavitcher Yeshivoh Tomche Tmimim.

Looking upon the thirteen years of devoted work of the Lubavitcher Yeshivoh in this country, it is evident to all who truly and fully evaluate the Jewish scene, that the Lubavitcher Yeshivoh, with their many hundreds of students whose scholarship is coupled with true piety, have been a Divine blessing to Jewish life in America. The profound influence of the Lubavitcher students and alumni on the Jewish communal and individual life is a universally recognized fact.

We can see very clearly how the sacred task which my saintly father-in-law assumed on arrival in America is steadily being fulfilled and nearing its goal with every passing day, a task which he avowed repeatedly and on various occasions, namely:

To make America a center of Torah learning coupled with Yiras Shomaim.

and the Yeshivoh Tomche Tmimim Lubavitz have a most important part in the growing realization of this goal.

Therefore, at this time when the United Lubavitcher Yeshivoh Tomche Tmimim are experiencing a crucial financial situation, which places in jeopardy the already existing institutions, and, obviously, limits the expansion and increase in the number of Yeshivoh which is vital,

American Jews, particularly all present, must become fully conscious of their sacred duty to make every effort in behalf of the Lubavitcher Yeshivoh, to give them their utmost support in order to wipe off the burden of deficit, and enable these Yeshivoh to carry on their work and make America a center of Torah and Yiras Shomaim.

I trust that every one of you will, on the occasion of this annual celebration, make the utmost personal contribution and do everything possible to help raise immediately the necessary funds which the Administration of the Lubavitcher Yeshivoh Tomche Tmimim needs and expects.

The Zechus of Tzedoko, particularly Tzedoko connected with kosher education, the strengthening of Yiddishkeit, Torah and Yiras Shomaim,

Will bestow Divine blessings and happiness upon all participants and their families in the fulfilment of their needs, material and spiritual.

With blessing

Signed
/Rabbi Menachem M. Schneerson/

FREE TRANSLATION

By the Grace of G-d
Tenth of Shevat, Day of
Yahrzeit, 5714
Brooklyn, New York

To the Assembled Guests and Participants
in the 14th Annual Dinner of the
United Lubavitcher Yeshivoh in America
G-d Bless you All!

Sholom uBrocho:

This year's Annual Dinner of the United Lubavitcher Yeshivoh takes place only a few days after the Yahrzeit of our Rabbi, my late father-in-law, of sainted memory - the Founder of the Lubavitcher Yeshivoh in America; it takes place under the influence of the profound inspiration which these days bring to all who have had the Zechus to be connected with the great and everlasting activities of the Zaddik and leader of our generation, his merits be a shield over us.

Today, on the day of this Yahrzeit, I send my greetings, exhortation and blessing, to all the assembled guests and participants in this Annual Dinner of the Lubavitcher Yeshivoh:

The words and acts of a Zaddik are everlasting.

The United Lubavitcher Yeshivoh are a part of the great and permanent inheritance which the 'Baal HaHilulia,' my father-in-law of saintly memory, left us - an inheritance to be guarded, cherished and enriched.

As every living thing that manifests its life in growth and development; as every holy thing which can only rise in holiness, so the Lubavitcher Yeshivoh live and grow, thank G-d. They spread Torah with Yiras Shomaim, and raise up a generation imbued with self-sacrifice for Torah and Mitzvoh as a living factor in daily life, whose concern is not only for their own lives, but also for Jewish life as a whole, both in America and elsewhere, which they foster and enrich with selfless dedication.

These Yeshivoh must receive every possibility to grow and flourish.

I turn to you, therefore, with a most urgent and heartfelt request that you mobilize all your strength and inspire one another, to give and bring about the maximum help to the United Lubavitcher Yeshivoh, so that they may be enabled to go on with their holy work without any hindrance and obstacles because of the heavy financial burden, and be allowed to grow in quantity and quality, in every possible way.

The late Lubavitcher Rabbi, while still with us on this earth, had a most beneficial influence upon all who turned to him, bringing them blessings and success, especially to those who took part in his holy work.

Now, too, he continues to solicit Divine mercy and is a fountain of blessings to all who hold open the channels to receive them - through the participation in his institutions and following in his footsteps.

Most surely he will continue to intercede in behalf of all those who participate in this holy effort, so that they and their families receive G-d's blessings in abundance, materially and spiritually.

Blessing you all

/signed/

Menachem M. Schneerson
(Lubavitcher Rabbi)

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

Free Translation

By the Grace of G-d
Motzoei Shabbos
Parshas Bamidbor, 5717
Brooklyn, N.Y.

To the Annual Convention of the
Agudos N'shei uBnois Chabad
New York City.

Blessing and Greeting:

Herewith I send my greeting and blessing to the participants and members of the Agudos N'shei uBnois Chabad, on the occasion of your Annual Convention. May G-d help you to put into effect all the vital plans that will be adopted at the Convention, and turn them into ever-growing accomplishments. For the end-purpose of "thought" and "speech" is practical action.

In accordance with the well-known saying of the Founder of Chabad, under whose banner you carry on your good work, namely, "It is necessary to live with the times," meaning that it is necessary to live according to the instructions and teachings contained in the weekly portion of the Torah, I hope your Convention will introduce into your work new life and vitality - from the source of life, our Torah, "the Law of Life," as it is illuminated by Chassidus which is distinctly called "the teachings of the G-d of Life," which will find expression in your over-all work, and particularly in the phases which are alluded to in the ~~weekly~~ Torah portions pertaining to this week.

Your convention is taking place during the week between the portions of Bamidbor and Nosso. One of the subjects which we find in both these weekly portions is the Sanctuary in the desert and the distribution of the duties connected with it, when the Sanctuary was carried from place to place.

This emphasizes the fact that even when Jews find themselves in a desert, they have the ability to erect a Sanctuary for the Divine Presence to dwell among them, and in every one of them.

Just as there is a desert in a physical sense, a place of desolation, where extreme climatic conditions prevail, a place of poisonous snakes, etc., so is there a "desert" in a spiritual sense, created by harmful ideas; and such a spiritual desert can be found also in a land which is materially a flourishing garden.

Our Holy Torah teaches us that when Jews find themselves in such a spiritual desert, it is possible, necessary and imperative to erect a Sanctuary, carry it, and go forward, step by step, until eventually the environment and situation change from a spiritual

-2-

desert - into the blessed and holy land, with the fulfilment of the true and complete Redemption, through our Righteous Moshiach.

Here is guidance for all Jews, especially for Jewish women, for, the Torah tells us, the Jewish women responded first and foremost, even before the men, when the Sanctuary was to be erected in the desert.

In the spiritual desert, in which certain sections of our people find themselves, where a desolate aridity and void prevail in matters of Yiddishkeit in general, not to mention in the Chassidic way of life, you have a challenge and a great and eternal Zechus to be among the first to bring about a radical change in the prevailing conditions through the dissemination of Yiddishkeit in the fullest sense and in the maximum degree, thereby making the environment into a Sanctuary, a fitting place for the Divine Presence. I hope that you will fulfil this your life-duty with devotion and vitality.

I especially wish to call attention to the necessity of including in your sphere of activity, not only the adults and the young, but also the very young children, for, as experience has clearly shown, when we begin bringing up a child in a certain direction from the earliest age onward, we can be assured of greater success and of greater and better fruits.

With prayerful wishes for success in your work, which will also bring you G-d's blessings in your personal needs,

And with the traditional blessing of my father-in-law, of saintly memory, that every one of us receive the Torah with joy and inner inspiration, in the midst of all Israel,

Signed:

Menachem Schneerson

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

FREE RENDITION

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י. 770

By the Grace of G-d
Lag b'Omer, 5731
Brooklyn, N.Y.

To All Participants in the
Sixteenth Annual Convention of
Neshei Ubnos Chabad

Blessing and Greeting:

The Convention is taking place this year on Shabbos Mevorchim Sivan, the month of Mattan Torah. And inasmuch as everything is by Hashgocho Protis, it is an opportune moment to dwell on one of the aspects of Mattan Torah which has a direct bearing also on the Convention.

Torah from Sinai begins with the Ten Commandments, of which the first two: "I am G-d, thy G-d" (- the root and foundation of all positive Mitzvoth) and "You shall have no other gods" (- the root and foundation of all prohibitions) proclaim the Unity of G-d. A pre-condition to Mattan Torah was the unity of the Jewish people (as it is written, And Israel encamped there facing the Mountain - in the singular form, indicating, as our Sages explain, "as one man with one heart"). The essence of Mattan Torah is to realize in the material world the Unity of G-d, through the "one nation on earth," the Jewish people, fulfilling the 613 Mitzvoth of the one Torah.

At first glance it is difficult to understand how such unity can be achieved, considering that G-d Himself created mankind as diverse individuals, differing in their opinions ("as they differ in their faces so they differ in their minds"), living in a world which He likewise created variegated as to climate and physical features? How can a whole nation attain true unity within itself and bring unity into such a diversified world?

The explanation is to be found in the verse, "And they stood themselves under the Mountain" - all of the 600,000 adult Jews, with their wives, sons and daughters. This means that, as they were about to receive the Torah, they all submitted themselves to it so completely, that all mundane matters ceased to exist for them, as it were; their self-effacement (bittul) and joy of receiving the Torah left room for nothing else. And since the "Mountain" was the same for all, and all were permeated with the same feeling of self-effacement and joy, this brought true unity into all the 600,000 individual Jews with their families, and also unity of G-d into the world, through the one Torah.

The Jewish people began with one family, that of our father Abraham, and ever since then the Jewish family has

2

been the foundation of our people. In the family, too, each member is a separate individual, with a particular function and purpose in life assigned to him and her by Hashgocho Protis. Unless there is unity in the family, there can be no unity of the Jewish people. How is family unity achieved? In the same way as mentioned above: When all the members of the family accept the One Torah from the One G-d in such a way that the Torah and Mitzvoth are the only essential thing, and all other things are merely secondary, and have a significance only insofar as they are related to the essence - then there is true unity in the family.

In attaining this family unity - bearing in mind also that Jewish families are **the** component parts of the Jewish people, hence the basis of the unity of Klal Yisroel, as mentioned above - the Jewish mother and daughter have a most important part, being the Akeres Habayis, as has been underscored on previous occasions.

Needless to say, the said unity must be a constant one, without interruptions; this is to say, it must be expressed not only on certain days of the year, or certain hours of the day, but in every day of the year and in every hour of the day. This means that a Jewish home must be wholly based on the foundations of the Torah and Mitzvoth, and so permeated with the spirit of Torah dedication and the joy of Mitzvah that this should be reflected also in the conduct outside the home, in the street, and in the entire environment.

Herein lies the essence of the "integrity" and unity of the Jewish family and of Jewish family life - the main theme of this year's Convention.

It is to be hoped that this point will be brought out at the Convention with the proper clarity and forcefulness, together with its aim and purpose - its realization in the daily life, in keeping with the basic principle of our Sages of blessed memory: The essential thing is the deed.

With blessing for Hatzlocho
spiritually and materially,
and for good tidings -

/Signed / Menachem Schneerson

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

FREE RENDITION

By the Grace of G-d
24th of Adar I, 5733
Brooklyn, N.Y.

To All Participants in the
Annual Governors' Dinner of the
Yeshiva Tomchei-Tmimim
Montreal, Que.

Greeting and Blessing:

I was pleased to be informed that the Annual Dinner will take place on the 9th of Adar II -- the historic day when my father-in-law of saintly memory arrived in the U.S.A. thirty three years ago.

As is known, my father-in-law, the Rebbe, declared immediately upon arrival, that it was not for his own sake that he came to America, but that Divine Providence had led him to these shores "in order to make America, with G-d's help, a center of Torah with Yiras Shomayim in the spirit of Tomchei-Tmimim Lubavitch."

After all these years that elapsed since that day, it is surely appropriate to take stock of the accomplishments, and there is certainly reason to be gratified.

However, with all that has been achieved, if we look into what is happening around us, and how many Jewish children and youths are still groping in the dark, waiting for someone to extend a helping hand to them and guide them out of the darkness into the light of the Torah and Mitzvoth -- one cannot help feeling regretful at the thought that, after all that has been accomplished, much more should have been done. But here there is the danger of shrugging it off with an unseemly thought: "It's no use crying about the past; it's too late to do anything about it. Let's, at any rate, see to it that we do a good day's work each day in the future."

The fact is that for Jews there is no such thing as "too late." And this is what we are especially reminded about in the current Leap Year, especially in the present intercalated month of Adar.

(Continued)

PHOTO COPY OF LETTER SENT BY THE
THE 31st. GOVERNORS DINNER OF THE

-2-

The purpose of the Leap Year in our Hebrew Calendar is to make good the deficiency between the Lunar Year (the basis of our calendar) in relation to the Solar Year, in order that our festivals should occur in their due season (Pesach in the spring, etc.). But this also conveys the teaching that a Jew must always strive to make good any deficiency in the past.

Moreover, just as in the case of the Leap Year, the added month does not merely make up the deficiency of past years, but also exceeds it with an "advance" on the future, so must a Jew endeavor not only to make up for the past deficiency, no matter what the reasons were, or how justified they were -- but do so with an "advance" on the future.

I confidently hope that the response of all participants, especially of the honored Governors and active friends of the Yeshiva, will this year be particularly generous, so as together with the Yeshiva truly carry out in a tangible way the aforementioned message of the Leap Year.

Congratulation to you all, and may each and all of you be blessed by G-d with much Hatzlocho, in this undertaking and in general, both materially and spiritually.

With esteem and blessing for
Hatzlocho and good tidings

/Signed: Menachem Schneerson/

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מוחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

FREE RENDITION

By the Grace of G-d
Erev Shabbos Mevorchim
Parshas Hachodesh, 5735
Brooklyn, N. Y.

To All Participants in the
Annual Governor's Dinner
Yeshiva Tomchei Tmimim
Montreal, Quebec

Greeting and Blessing:

It is significant and relevant that the Annual Dinner is taking place on the eve of Rosh Chodesh Nissan, the Month of Geulo. Our Sages declare that just as our people was redeemed from Egyptian bondage in the month of Nissan, so we are destined to be redeemed in Nissan also from the present Golus.

By this our Sages wish to convey not only that the future of our people is linked with its past, but that the same underlying conditions which brought about our Liberation from Egypt are indispensable also to our future Geulo.

The Torah tells us that despite Pharaoh's cruel decrees, primarily directed against the Jewish children, Moshe Rabbeinu was able to declare, "With our young and with our old we will go forth, with our sins and with our daughters". Similarly our Sages tell us that at the miraculous crossing of the Red Sea, the children were the first to recognize G-d, even before the grownups, and they declared, "this is my G-d!"

This was made possible because Jewish parents, even in the face of decrees and persecutions, were determined to bring up a generation of children that would know G-d and be permeated with love of G-d and love of their people, ready and eager to march forth to receive the Torah and Mitzvoth at Sinai. How much greater should such determination be when this can be done freely, openly and with real pride.

The Dinner, taking place on the eve of Rosh Chodesh Nissan, should be a timely occasion to reflect on the vital importance of Torah education and the role of the Yeshiva Tomche Tmimim. It should also help appreciate more deeply the great Zechus that goes with supporting this great Torah institution, both in a personal way - as a source of blessings for the supporters and their families, as well as in the way of helping bring nearer the fulfillment of the prophecy, "As in the days of your liberation from Egypt I will show you wonders" - through our righteous Moshiach.

With esteem and blessing for
Hatzlocho and good tidings

/Signed/ Menachem Schneerson

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

FREE RENDITION

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
17th of Adar, 5737
Brooklyn, N. Y.

To All Participants in the
Annual Governors' Dinner
Yeshiva Tomchei Tmimim
Montreal Que.

Greeting and Blessing:

This year's Annual Dinner takes place under the impact of the "Year of Chinuch" which has been proclaimed for intensified activities in all phases of Torah education in the fullest possible measure.

The timing of the Dinner between Purim and Pesach adds further emphasis on the Torah education of our Jewish children - a central point in both these festivals. For, as is well known, the Miracle of Purim occurred for the sake of the children whom Mordechai gathered in their thousands and instilled into them the utmost dedication to Torah, to the point of self-sacrifice, and this was the turning point which nullified and reversed Haman's decree, as our Sages tell us.

Similarly, the Geulo (Liberation) from Egyptian bondage came about in the merit of the devout Jewish mothers who had raised generations of children that were the first to recognize G-d, exclaiming, "This is my G-d!"

The message is clear and explicit: At all times, and particularly in the present critical time of this last and final Golus (Diaspora), the Torah education of our children is not only a matter of saving the children themselves, but is also directly related to the Geulo of our entire Jewish people. This calls for a total, uncompromised, and inspired Torah-education.

This is the kind of Chinuch that the students receive in the Lubavitcher Yeshivoth, where emphasis is placed also on instilling into the students a sense of profound responsibility for less privileged children - children in age and "children" in knowledge and experience of Yiddishkeit. Their inspired education makes them inspiring educators who spread and strengthen Yiddishkeit in their surroundings, as is well known, and as can be seen wherever a graduate of a Lubavitcher Yeshiva finds himself.

I hope and trust, therefore, that the friends and supporters of the celebrated Lubavitcher Yeshiva Tomchei Tmimim in Montreal fully appreciate the great Zechus that is theirs in having a share in the sacred work of the Yeshiva, and will give expression to it by their generous response on the occasion of this Annual Dinner, which has to raise the financial means to enable the Yeshiva to maintain its high standards and to expand still further in order to meet the special challenges and opportunities of these crucial times.

With esteem and blessing for
Hatzlocho and good tidings,

/Signed/ Menachem Schneerson

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

FREE RENDITION

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
28 Adar I, 5738
Brooklyn, N. Y.

To All Participants in the
Annual Governors' Dinner
Yeshiva Tomchei Tmimim Lubavitch
Montreal, Que.

Greeting and Blessing:

I was pleased to be informed of the forthcoming Annual Dinner, and may G-d grant that it be with much Hatzlocho in all respects.

Since the event is taking place on the eve of the 7th of Adar II, the date itself underscores a meaningful connection between this important event and the Leap Year in which it is taking place.

The essence of a Leap Year in our Jewish Calendar is that it makes up for the deficiency between the lunar years and the solar years. For, inasmuch as our Jewish Calendar is basically lunar, and the lunar year falls short of the solar year by about eleven days, the deficiency must be made good by the addition of an extra month (two months of Adar, instead of one) every two or three years, in order that our festivals should occur within their due seasons - Pesach in the spring; Succos in the autumn, etc., as required by the Torah.

However, as all matters in Torah ("Torah" meaning "instruction") instruct the Jew how to conduct himself in his daily life in keeping with his duties to G-d and man, so has the institution of the Leap Year an important practical instruction. It is, that if a person has fallen short of fulfilling his duties, or in fulfilling them to perfection, he should not fail to make up for the deficiency in full measure. Besides, it is surely self-evident that even if a person fulfilled his obligations perfectly in the past, that is no longer perfect enough for the present, since everything is relative, and a human being is expected to rise to higher levels of achievement as time progresses. And, needless to say, in implementing the lesson of the Leap Year, one does not depend on the moon and the sun (or any external forces of nature), but it is a matter of one's own will.

Especially keeping in mind the well-known teaching of my father-in-law of saintly memory that when a Jew firmly resolves to do a good thing - even if at that moment it seems overly ambitious - the Al-mighty opens up for him new channels and opportunities to fulfil it.

If the above is true in all matters of Torah and Mitzvos - how much more so in the area of Torah-true Chinuch, where, however much is accomplished, still more remains to be done. Particularly in the case of the outstanding Yeshiva Tomchei Tmimim Lubavitch in Montreal, and considering its specific character - as that of all Lubavitcher Yeshivoth - where the students are imbued with a profound awareness that they have a Divinely given mission in life to disseminate and strengthen Yiddishkeit everywhere, and actually do it with the utmost selflessness.

I am, therefore, fully confident that the Governors and all friends of the Yeshiva, whose support in the past has made everyone truly proud of the Yeshiva's exemplary achievements, will in the spirit of the Leap Year - increase still more their support, in order to make up also for that which could have been achieved in a still larger measure in recent years - if the Yeshiva had had the extra financial means to do so.

May G-d help - and assuredly He will help - each and all of you to do the above with ~~with~~ joy and gladness of heart, especially since the Dinner is taking place in the month of Marbin b'simchah, when "joy should be on the increase." And may each and all of you, in the midst of all our people Israel, see the fulfilment of the words of the Megilah, "for the Jews there was light, joy, gladness, and honor" - in both the plain sense of these words as well as in their inner meaning, namely, "Light - this is Torah," etc.

With esteem and blessing for happy tidings
and for a joyous Purim,

/Signed: Menachem Schneerson /

MISCONCEPTIONS

A Poem written by Mrs. Chaya Korf the Choson's Grandmother

First appeared in Di Yiddeshe Heim of winter 5733 (no. 54)

This Poem, as the rest of DYH, was edited by the Rebbe

May we offer these lines as a tribute
untold

To a "class" we hold high in esteem
To the "shouted at" husbands who
their time must devote
Only for others - it seems.

It's to those who come from shul latest
On Shabbosim and such
To the bewailment of children and
spouse,
And the one who, should it happen,
Does come but once on time,
It's because he's brought dozens to join
him at the house.

He had Kvius at daybreak, and two
more at dusk,
One in Yiddish, the other in English -
the third might even be in Greek;
One with a chosid, the second a
doctor -

the third - might still be a freak.

Yet he goes forth undaunted - as in
stories of old,

Determination encoupled with charm.
He lives with his chitas, his sichah of
the Rebbe

And his Tefillin tucked under his arm.

His pennies are counted
With nothing to spare
Except for the loan to repay
But for an *orach* on Shabbos,
A student from "far" (and *mashke*);
For this he always has - so they say.

His clothes are most ancient,
His hat an antique
That has weathered many a storm
(usually from his wife, of course)
But his life's interest lies elsewhere;
This is of small concern -

There's chassidic living in the world to

enforce!

He knows not of mealtimes,
Food's not his concern,
His wife's efforts he brushes aside.
Yet when there's "economical
pressure" and life is so trying,
He feeds us stories of *bitachon* and
pride.

He has stories in the hundreds - of
when he was young -
And of chassidic "giants" he was
privileged to see;
They are his tools with his students,
His way with his friends,
To all problems - his remedy.

Ishto Zu Baiso - His wife is his home -
Is a saying which begs interpretation,
But how it means 770, with his body
and soul,
Is beyond my means of explanation.

And if the Rebbe Shlite should think
he's the one
For a special shlichus that has to be
done. . . .

There is nothing more *taier*,
The world turns afire;
His body trembles and shakes
Lest he make some mistake -
For this is his life and desire
And for him there is *nothing* higher.

I ponder with a bit of a laugh
At what a "chosid" must think of his
"other half. "

Our attitude often makes him
annoyed;
Why shouldn't his ways by his wife be
enjoyed?

Was it not a condition of creation
To help him when needed
Whatever the necessity - to make sure
he succeeded!

But hearken - chosid - you've got it all
wrong
With our chassidic husbands we stand
staunch and strong

And we women have witnessed a many
a bout
As to whose husband - was most
devout!

In a world full of empty and superficial
values

We are quick to discern what is pure
And although "discomforts" are many
to our womanly pleasures
That which comes with effort-endures.

You are the pride of our family
Although we really must say
We seem to repel some of your
elevated quota.

Deep in our hearts is our most fervent
wish -

Please, chosid, don't change - not even
one iota.

Take us along on your ladder
On which you climb to all heights
And teach us, with patience, your

ways,

For will we not bring up your children
To follow in your footsteps
And bring Moshiach speedily in our
days!

•

Although we were sadly unable to find a copy the Rebbe's edits on this Poem, Mrs. Korf remembers the Rebbe removing a line about "Going to the house for visiting hours".

לזכות

החתן הרה"ת שמואל

והכלה בריינא

שיחיו קארף

•

יה"ר שיבנו בית בישראל

בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה

זוהי תורת החסידות

לנחת רוח כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

•

נדפס ע"י ולזכות הוריהם

הרה"ת מנחם מענדל ונחמה דינה שיחיו קארף

והרה"ת דוד אבא וחנה שיחיו מאצקין